

Comercialització de productes i serveis

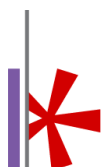
Tema 24

Mitjans de pagament internacionals

Versió 2016 © Tea Cegos, S.A.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	4
MITJANS DE PAGAMENT MÉS USUALS	6
XECS	7
Xec personal	8
Xec bancari	11
TRANSFERÈNCIA O ORDRE DE PAGAMENT	14
Definició	14
Tramitació	18
Transferències directes i indirectes	18
Pagament	19
REMESES SIMPLES I DOCUMENTÀRIES	20
Remesa simple	20
Definició	20
Remesa simple de cobrament sense paper o remesa electrònica	22
Tramitació de remeses simples	22
Remesa documentària	25
Definició	25
Tramitació	28
Avantatges i inconvenients de la remesa documentària	30
Avís de resultat (<i>avis de sort</i>)	32
CRÈDIT DOCUMENTARI	33
Definició	33
Parts intervinents	34
Utilització del crèdit documentari	35
Condicions	37
Tramitació	40
Altres maneres possibles de contractació d'un crèdit documentari	46
<i>Revolving</i> o rotatiu	46
Transferibles	47
Crèdit documentari subsidiari (<i>back to back</i>)	48

GARANTIES BANCÀRIES INTERNACIONALS	50
DEFINICIÓ	50
FINALITATS	51
TIPUS DE GARANTIES	52
Fiances	53
Garanties a primer requeriment (independents)	54
Cartes de crèdit contingents (<i>stand by</i>)	56
Cartes de patrocini (<i>comfort letters</i>)	57
Contragaranties	58

INTRODUCCIÓ

Quan se sent parlar d'operacions realitzades amb l'exterior, normalment es relacionen amb activitats comercials; però no sempre és així. Un exemple d'això són les transferències de fons de residents a Espanya per pagar els estudis dels seus fills en altres països, les despeses i els moviments de diners derivats del turisme, les remeses enviades pels emigrants, etc.

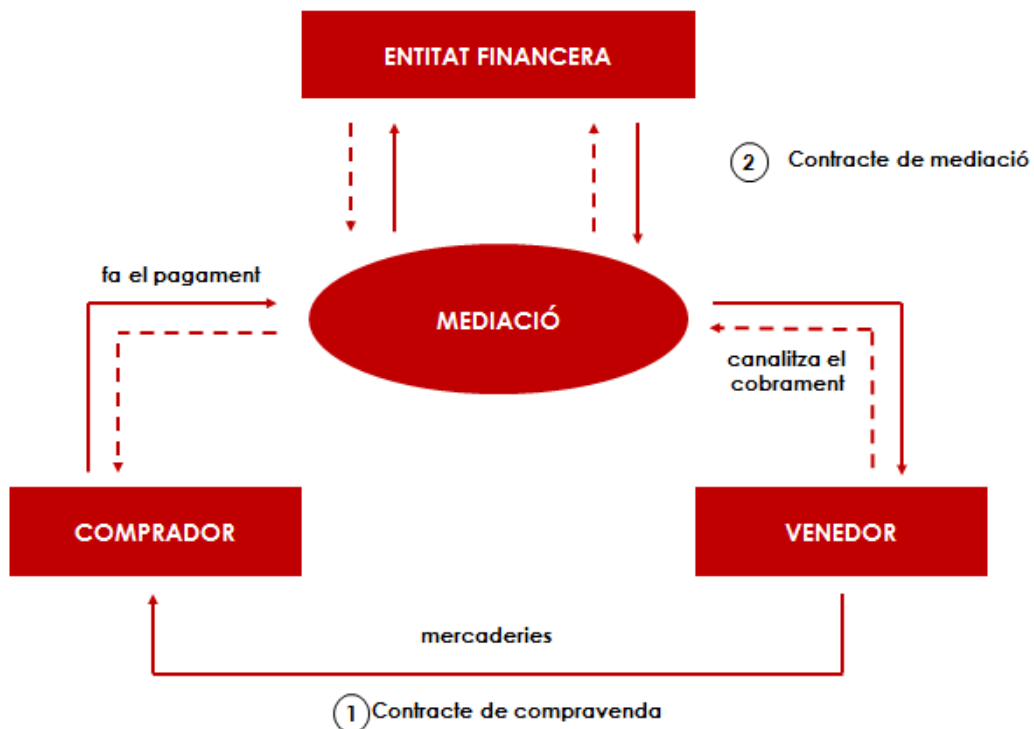
No obstant això, el volum i el nombre de les operacions comercials entre diferents països ha anat augmentant amb el temps i per aquest motiu els mitjans de pagament que s'analitzen a continuació contemplem principalment aquest vessant comercial.

Per tal que es puguin utilitzar d'una manera generalitzada els mitjans de pagament en les transaccions internacionals, és necessari que els ciutadans (residents i no residents) puguin realitzar legalment les operacions. Com més alt sigui el nivell de liberalització, més gran serà el nombre de transaccions internacionals i, per tant, de cobraments i pagaments.

A Espanya, aquests conceptes solen estar liberalitzats (autoritzats amb caràcter general), però comporten certes obligacions d'informació a les autoritats monetàries espanyoles, fonamentalment al Banc d'Espanya.

La intervenció de les entitats financeres (bancs, caixes d'estalvi i cooperatives de crèdit) facilita enormement les transaccions internacionals, perquè aconsellen el mitjà de pagament més eficaç en cada cas, amb independència que, lògicament, comprador i venedor acordin aquells mitjans que els hi siguin més favorables.

Es considera que existeix mediació bancària quan els pagaments i els cobraments es realitzen mitjançant instruments de pagament dels quals s'encarrega una entitat financera espanyola per a l'emissió, la negociació o la recepció.

Quan els cobraments i els pagaments a l'exterior s'efectuen a través d'una entitat financera, la informació al Banc d'Espanya ha de ser remesa directament pels operadors no bancaris segons les quanties anuals assolides.

En les operacions de comerç internacional (com també en el comerç interior) existeixen dos tipus de flux de signe contrari: l'enviament de la mercaderia (o la prestació del servei, encara que, per simplificar, parlarem de mercaderies) i el seu pagament. Tenint en compte la relació entre el moment del pagament i el de l'enviament de la mercaderia, es poden produir tres situacions diferents.

- *Pagament posterior.* El pagament amb posterioritat a la recepció de la mercaderia suposa, en principi, un risc d'impagament comercial per a l'exportador. No obstant això, fent servir determinats mitjans de pagament, l'exportador pot reduir aquest risc.

D'altra banda, amb independència dels riscos, aquest diferiment del pagament suposa un finançament que l'exportador concedeix a l'importador, que és bastant habitual en les relacions proveïdor/client.

- *Pagament simultani.* El pagament simultani s'anomena pagament al comptat. Pot implicar un risc per al comprador, per al venedor, per a tots dos o per a cap dels dos, en funció del mitjà de pagament triat i altres circumstàncies.
- *Pagament anterior.* Per tal que l'importador faci el pagament amb anterioritat a la recepció de la mercaderia, ha de tenir un elevat grau de confiança en l'exportador, perquè corre el risc de pagar una mercaderia i que no s'envii o que s'envii amb defectes. Des del punt de vista de l'exportador, el pagament anterior suposa la garantia absoluta que no patirà un impagament. Des del punt de vista financer, és el comprador qui atorga crèdit al venedor.

Existeixen riscos específics que diferencien els mitjans de pagament internacionals i els nacionals. Vegem-ne alguns dels més destacats:

- El risc de canvi, que és el risc que corre qualsevol de les parts davant una variació del tipus de canvi d'una divisa enfront d'una altra.
- El risc d'impagament anomenat de tipus polític, en funció de la situació del país de l'importador.

Els mitjans de pagament més característics del comerç internacional són els documentaris, precisament perquè són els que redueixen més els riscos per a ambdues parts.

MITJANS DE PAGAMENT MÉS USUALS

Els principals mitjans de pagament internacionals són:

- El xec personal i el xec bancari
- La transferència
- La remesa simple, la remesa documentària i la remesa electrònica.
- El crèdit documentari

XECS

El xec és un mitjà de pagament pel qual una persona (lliurador) ordena a una altra (entitat financera lliurada) que pagui a una tercera (tenidor) una quantitat de diners en euros o en moneda estrangera convertible a la seva presentació. És a dir, es tracta d'un mandat de pagament a la vista.

Un xec ha de contenir:

- La denominació de xec en el mateix document.
- El nom de l'entitat financera que l'ha de pagar (lliurat) i el lloc de pagament.
- La data i el lloc d'emissió.
- La signatura de qui expedeix el xec (lliurador).
- El mandat que es pagui.

En l'ús bancari espanyol, els xecs es poden classificar d'aquesta manera:

- *Xecs personals*: són els que lliura una persona contra el compte que posseeix en una entitat bancària.
- *Xecs bancaris*: són els que lliura una entitat financera contra ella mateixa o contra una altra entitat financera.

Per exemple, quan hagi de fer un pagament, un importador podrà:

- Lliurar un xec en euros o en divises al portador, nominatiu o a l'ordre, contra el seu compte, en una entitat financera situada a Espanya.
- Lliurar un xec en euros, o en qualsevol moneda, contra el seu compte, en una entitat financera situada a l'estranger.
- Sol·licitar de la seva entitat financera un xec bancari en euros.
- Sol·licitar de la seva entitat financera un xec bancari en divises.

Durant els tràmits de gestió de cobrament dels xecs personals o bancaris existeix la possibilitat del seu robatori o extraviament. Si es produís, el venedor (exportador) s'haurà d'adreçar al comprador (importador) i el comprador a la seva entitat financera perquè prengui nota o perquè notifiqui aquesta eventualitat al banc

lliurat (en el cas dels xecs bancaris) per tal que no el pagui. Aquesta ordre es coneix com *stop payment*.

A més del risc d'impagament, el venedor (exportador) com a conseqüència que la presentació del xec al cobrament triga uns dies, corre altres tipus de riscos:

- Variacions en el tipus de canvi de la divisa.
- Si l'operació està finançada, pagament d'uns interessos més grans.

En els xecs personals lliurats en divisa diferent a la del compte, l'importador també assumeix riscos de tipus de canvi entre la data del lliurament i la del dèbit efectiu en el compte.

Al nostre país es permeten els cobraments i els pagaments entre residents i no residents, en euros i en divises, tant mitjançant xecs personals com mitjançant xecs bancaris.

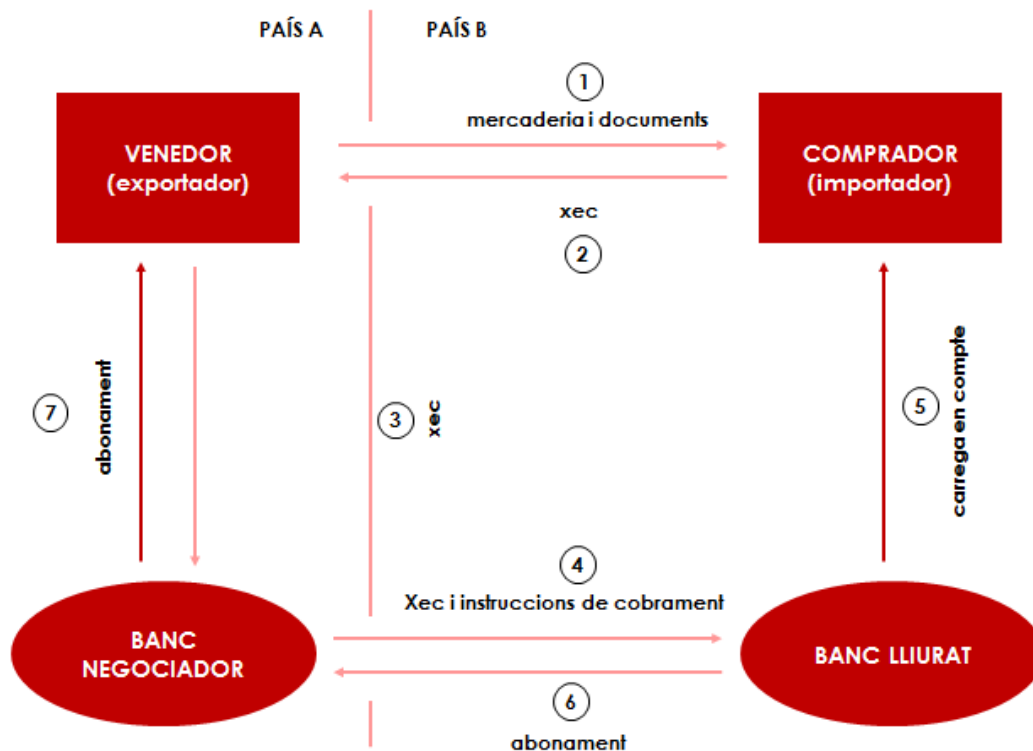
Aquesta situació de llibertat no es contradiu amb l'obligació de facilitar al Banc d'Espanya les dades dels cobraments i els pagaments realitzats entre residents i no residents. Els residents que duguin a terme aquestes operacions estan obligats a informar al Banc d'Espanya conforme a les normes establertes amb aquesta finalitat.

XEC PERSONAL

El xec personal és el que lliura una persona contra el compte que posseeix en una entitat financera.

Els xecs personals són emesos pels titulars de comptes corrents a càrrec de l'entitat on tenen dipositats els fons.

En el xec personal hi intervenen tres figures:

- *El lliurador* és el propietari dels fons dipositats i la persona que emet el xec. En les operacions de comerç internacional es tracta de l'importador, perquè és qui efectua el pagament.
- *El tenidor* és la persona que presenta el xec al cobrament. Es tracta de l'exportador, perquè és qui cobra l'import de les mercaderies venudes.
- *El lliurat* és el dipositari dels fons i qui fa el pagament, sempre que el lliurador tingui fons. És l'entitat bancària de l'importador.

Els xecs es poden estendre al portador, a l'ordre o ser nominatius. En el comerç internacional s'utilitza preferentment el xec nominatiu i amb més freqüència que en el comerç interior.

En el cas del xec personal, incorreran en despeses tant l'exportador, per les comissions bancàries que cal pagar en concepte de gestió del cobrament, com

l'importador. A l'importador, l'entitat financera espanyola li deurà les comissions que tingui tarifades.

Per cobrar un xec rebut de l'estranger, el venedor (exportador) el lliurarà a un banc del seu país (banc negociador) en el qual manté el seu compte per tal que s'encarregui de cobrar-lo. En ingressar el xec a la seva entitat bancària, li cobrarà una comissió en concepte de gestió del cobrament.

Si el xec no resulta conforme, el banc pagador el retornarà al banc negociador i, al seu torn, aquest el retornarà al venedor o a l'exportador de la mercaderia.

Quan els bancs negociador i lliurat no mantenen compte entre ells, necessiten la mediació d'un altre banc que sigui corresponsal de tots dos.

Quan un venedor accepta un xec personal en euros o en divises com a pagament d'una mercaderia ja enviada al comprador, està corrent diversos riscos:

- Que el lliurador no tingui fons disponibles al seu compte per respondre al pagament del xec.
- Que la signatura del lliurador no sigui conforme.
- Que, a la recepció del xec en divisa diferent a la pròpia, s'incorri en un risc de canvi.

En el comerç internacional, el venedor solament hauria d'admetre aquesta forma de pagament d'un comprador conegut i solvent, amb el qual mantingui relacions comercials estables.

En els comptes oberts a Espanya i denominats en euros, els pagaments a l'exterior es poden fer mitjançant xecs emesos en aquesta moneda.

En els comptes denominats en divises, els clients poden lliurar xecs en moneda diferent a la del seu compte, però cal tenir present que quan el lliurador (importador/comprador) emet el xec en una moneda diferent a la del seu compte, el banc pagador farà la conversió en el moment del pagament. Aquesta conversió es farà també quan el compte del client estigui en euros i el xec s'hagi emès en una altra divisa convertible.

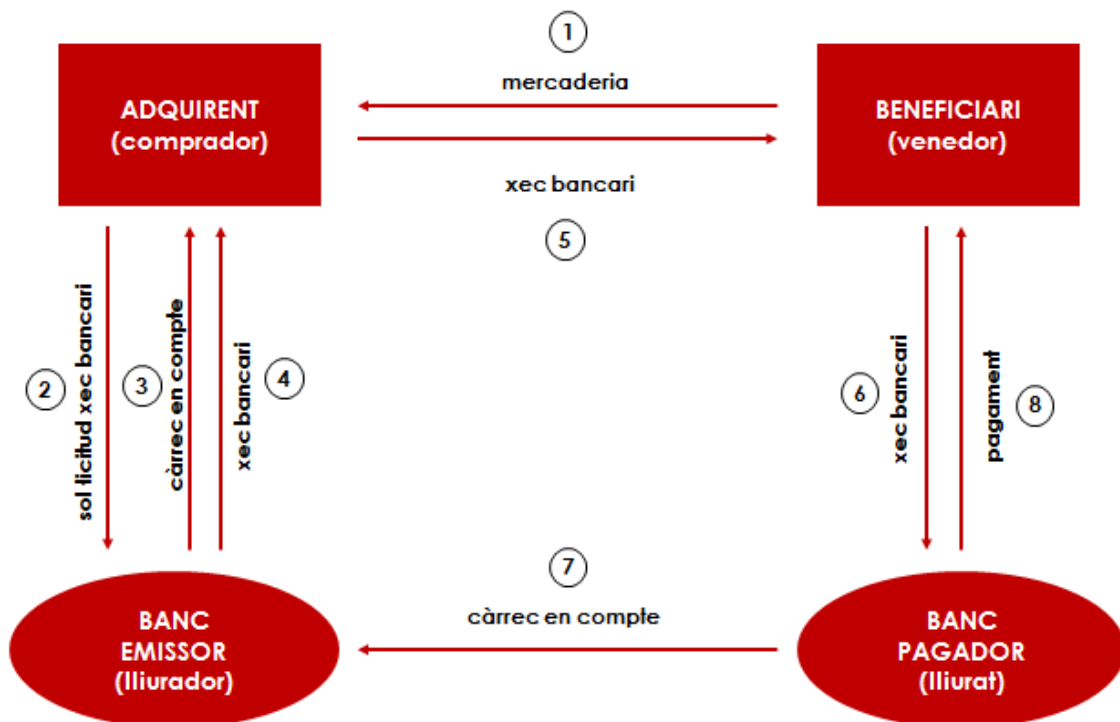
Un avantatge addicional que presenta el xec personal per a l'importador és que el càrrec en el compte no es farà fins que el xec es presenti per al cobrament, mentre que en el cas del xec bancari el càrrec és immediat. Aquest avantatge és especialment important en els xecs emesos en la moneda pròpia en la qual estigui xifrat el compte, perquè retarda la data de pagament i evita el risc de canvi.

Un dels riscos que corre el venedor (exportador) en acceptar un pagament per aquest mitjà és que el lliurador (importador/comprador) no tingui fons suficients en el seu compte per abonar el xec.

XEC BANCARI

El xec bancari és el que lliura una entitat financera contra ella mateixa o contra una altra entitat financera, per ordre i compte del seu client importador/comprador, a favor de l'exportador/venedor estranger.

Quan el xec bancari s'utilitza per saldar una compravenda de mercaderies o serveis, les parts que intervenen són:

- Lliurador: el banc emissor
- Lliurat: el banc pagador
- Ordenant o adquirent: el comprador de la mercaderia

- Beneficiari: el venedor de la mercaderia

Per les seves característiques, els xecs bancaris al portador s'equiparan als bitllets i les monedes de curs legal en el sentit que:

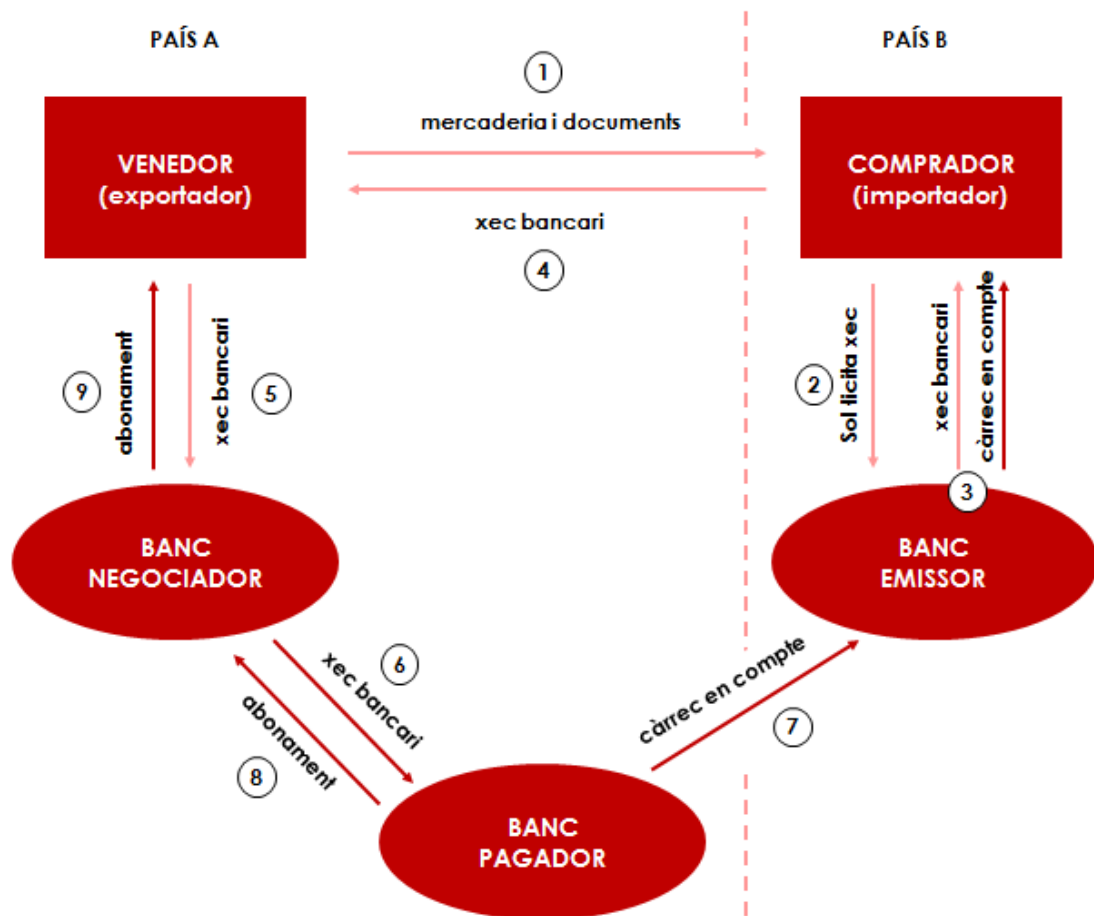
- Són mitjans de pagament anònims: com que el seu beneficiari és el portador, no indiquen la identitat dels successius tenidors ni a quins usos es destinaran.
- Gaudeixen de la màxima garantia.

Quan el comprador, en comptes de pagar una mercaderia mitjançant un xec personal, envia al venedor un xec bancari, li està oferint més garanties. Aquesta és la principal raó de l'acceptació que té com a mitjà de pagament en el comerç internacional.

Els xecs bancaris per a pagaments a l'exterior s'emeten en qualsevol de les divises admeses a cotització per part de l'entitat emissora.

Vegem ara el gràfic corresponent al tràmit operatiu d'un xec bancari quan hi intervenen tres entitats bancàries, normalment perquè la moneda d'emissió del xec és distant de la del país del comprador i de la del país del venedor:

En aquest cas, el banc negociador serà el banc on l'exportador manté el seu compte, mentre que el banc pagador serà un banc en el qual el banc emissor hi té el compte en la divisa del país en la qual s'ha estès el xec.

Com hem vist, el xec es pot emetre en una divisa diferent a la dels països de l'exportador i de l'importador.

Si ho comparem amb el xec personal, per a l'importador els costos i les gestions del xec bancari són superiors i, a més, en el cas del xec bancari, el càrrec s'efectua en el moment de l'emissió, amb la qual cosa s'evita el risc de canvi.

Així mateix, per a l'exportador, tot i que el xec bancari elimina el risc d'impagament, segueix sense oferir-li cap garantia quan ja ha remès la mercaderia. Senzillament, perquè pot no rebre'l.

Des de l'òptica de l'exportador, el xec bancari presenta alguns desavantatges respecte de la transferència, perquè el cobrament és menys àgil i més car. Per contra, comparat amb el xec personal, presenta l'avantatge que, una vegada és en poder de l'exportador, el risc d'impagament és mínim perquè el lliurador és una entitat bancària. Aquest risc se centraria en:

- El risc d'impagament anomenat de tipus polític, en funció de la situació del país de l'importador.
- Que el banc pagador sigui insolvent o no disposi de liquiditat.

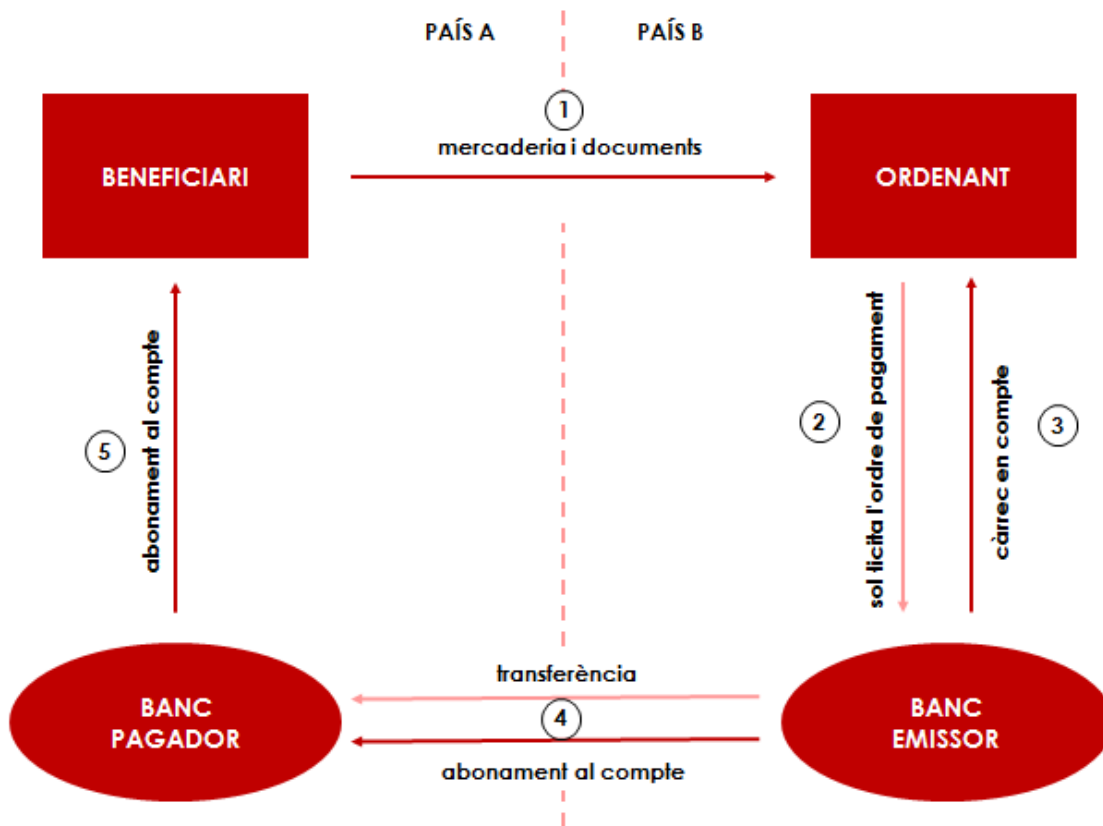
TRANSFERÈNCIA O ORDRE DE PAGAMENT

DEFINICIÓ

La transferència és un mandat que fa un client ordenant/importador a la seva entitat financera perquè envii una determinada quantitat de diners al compte que el beneficiari/exportador manté amb una altra entitat financera.

Gràficament, el seu desenvolupament operatiu seria:

L'ordre de pagament és un mandat que una persona fa a una entitat financera, previ pagament del seu import o dèbit en el compte, perquè posi una quantitat determinada de diners a disposició d'un tercer.

Transferència i ordre de pagament se solen considerar termes equivalents. L'ordre de pagament reflecteix el pagament efectiu a l'exportador/beneficiari, mentre que el terme transferència s'aplica quan l'abonament es fa en el seu compte. Les transferències i els moviments de fons a o des de l'estranger estan assimilats, a l'efecte de declaració, als cobraments i els pagaments amb no residents.

Es poden sol·licitar transferències a l'estranger, així com rebre-les des de l'estranger:

- En la moneda local del país d'origen o del país de destinació, si són convertibles.
- En qualsevol tercera moneda convertible (que cotitzi habitualment als mercats de divises).

El banc o l'entitat financera que emeti la transferència actuarà sempre seguint les instruccions de l'ordenant. Per la seva banda, el banc o l'entitat financera pagadora (receptor de la transferència) seguirà les instruccions de l'emissor, així com, si escau, les del beneficiari.

Quan la transferència internacional s'emet en moneda diferent a la del país del beneficiari, és normal que hi intervinguin més de dues entitats financeres:

- L'entitat emissora situada al país de l'ordenant
- L'entitat situada al país de la moneda utilitzada
- L'entitat pagadora establerta al país del beneficiari

Les monedes se solen considerar situades al seu territori respectiu (un estat o un conjunt d'estats): els euros en la Unió Monetària Europea, els dòlars USA a Estats Units, els iens a Japó...

Si una entitat financera espanyola rep l'encàrrec de transferir dòlars USA a una empresa de Guinea Equatorial, donarà instruccions al seu banc corresponal situat als Estats Units perquè transfereixi aquests diners a un banc guineà que, al seu torn, rebrà la provisió de fons a través del seu banc corresponal, també situat als EUA. L'empresa beneficiària els rebrà mitjançant un abonament en el compte, en la seva moneda nacional o en una altra divisa, si la legislació del control de canvis del seu país ho permet.

Les transferències que es paguen o abonen al beneficiari sense que aquest hagi de complir cap requisit especial s'anomenen *transferències simples*.

Si, de manera absolutament ocasional, l'ordenant exigeix que el beneficiari lliuri certs documents al banc encarregat del pagament i el beneficiari no compleix amb aquest requisit, els diners no se li lliuren i es retornen a l'ordenant. En aquest cas, la transferència s'anomena *documentària*.

La transmissió dels missatges entre les entitats financeres per efectuar l'enviament de fons i que aquests s'abonin en el compte d'un client determinat es fa pel sistema SWIFT i presenta els avantatges següents:

- És un sistema xifrat i d'alta seguretat de comunicació mitjançant ordinador per a la confirmació d'operacions d'intercanvi de divises.
- Els missatges es codifiquen a l'ordinador de l'entitat emissora i es descodifiquen a l'ordinador de l'entitat receptora.
- Es poden enviar missatges a qualsevol part del món en qüestió de segons.

- L'ordinador de l'entitat emissora només considera que s'ha enviat el missatge quan el receptor l'ha rebut correctament.
- Els missatges s'envien i es reben mitjançant ordinadors connectats entre ells a través de la xarxa internacional SWIFT (acrònim de "Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication", Societat per a les Telecomunicacions Financeres Interbancàries Internacionals).

Els avantatges de la transferència o l'ordre de pagament per a l'importador són les següents:

- No requereix línies de risc, tret que desitgi finançar les operacions.
- Les comissions són més baixes que les corresponents a la majoria dels mitjans de pagament bancaris, inclosos els xecs.
- Si la transferència s'ordena simultàniament o amb posterioritat a la recepció de les mercaderies, l'importador pot verificar que s'han enviat segons les condicions i la qualitat acordades.
- Els tràmits que s'han de fer són mínims. És el mitjà de pagament més ràpid i eficient.

Des del punt de vista de l'exportador, els avantatges de la transferència són els següents:

- És el mitjà de pagament bancari que sol comportar menys costos per comissions.
- És el mitjà bancari que comporta menys costos financers pels dies transcorreguts entre la data de l'operació i la data valor.
- Com en el cas de l'importador, els tràmits que s'han de fer són mínims.
- Si el pagament ha estat realment iniciat pel comprador/importador, la recepció i el seu abonament poden ser gairebé immediats.

No obstant això, com en el cas dels xecs, no és un mitjà que atorgui seguretat si el lliurament de les mercaderies és previ al seu cobrament, perquè existeix el risc que l'importador no l'emeti.

TRAMITACIÓ

TRANSFERÈNCIES DIRECTES I INDIRECTES

Són *directes* les que tenen lloc quan les entitats financeres emissora i pagadora mantenen un compte entre elles en la divisa de l'operació. En aquest cas, la instrucció remesa per l'entitat emissora a l'entitat pagadora de fer el pagament i la de com reemborsar els fons posats a la disposició del beneficiari es transmeten en un mateix missatge SWIFT.

Es consideren *indirectes* aquelles transferències en les quals les entitats financeres emissora i pagadora no mantenen compte en la divisa de l'operació. En aquest cas, l'emissor emet dos missatges per SWIFT:

- Un missatge directament al pagador, ordenant que pagui al beneficiari i que conté les dades de l'operació, així com la informació sobre el corresponal que transmetrà els fons (missatge SWIFT tipus MT 103).
- Un altre missatge al corresponal, ordenant que reemborsi al pagador l'import de l'ordre (missatge SWIFT MT 202).

En la transferència, el comprador sol·licita que s'emeti quan hagi rebut la mercaderia o, almenys, els documents necessaris per retirar-la de la duana, tret que es tracti d'un pagament anticipat parcial o total.

En la transferència documentària, el venedor sol enviar la mercaderia després d'haver rebut l'avís d'una entitat bancària del seu país que té a la seva disposició l'import de l'ordre de pagament. No obstant això, en l'actualitat la utilització de transferències documentàries és pràcticament nul·la.

Amb independència de la divisa que es tracti, l'entitat financera emissora de la transferència pot:

- Efectuar el càrrec en el compte de l'importador/ordenant.
- Finançar el pagament corresponent a la transferència si l'importador ho sol·licita i té una línia de riscos concedida.

En les transferències, el procés és el següent:

- Sol·licitud de transferència. L'ordenant sol·licita a la seva entitat de serveis de pagament l'emissió d'una transferència i cursa la petició corresponent, en la qual ha d'indicar les dades que exigeix la normativa de control de canvis espanyola, és a dir, identificació del resident pagador (nom i NIF), import i moneda, país de destinació i compte d'abonament.

Juntament amb l'import que s'ha de transferir, es carreguen a l'ordenant les comissions i despeses corresponents.

- Tramitació. L'entitat financera emissora remet per SWIFT les instruccions perquè s'aboni la transferència al beneficiari al país de destinació directament a l'entitat financera del beneficiari; o bé a través de les seves entitats corresponents; o bé a través del sistema de compensació de transferències gestionat pel Banc Central Europeu si el pagament és en euros i dins de la Unió Europea i l'entitat del beneficiari forma part d'aquest sistema (Àrea Única de Pagaments en Euros, o Single Euro Payments Area - SEPA).

A través del SEPA es poden fer el que s'anomenen *pagaments transfronterers* en la Unió Europea, per als quals existeix una legislació específica (de la UE i espanyola) que regula uns temps d'abonament molt estrictes (i curts) i la igualtat entre les comissions aplicades en les operacions internes i en els pagaments transfronterers, sempre que l'ordenant proporcionï els codis del compte (IBAN) i del banc (BIC) del beneficiari. El sistema SEPA permet també la realització dels anomenats *dèbits domiciliats* (similars a la domiciliació de rebuts al mercat intern) entre els països de la UE. Des de l'1 d'agost del 2014, a Espanya s'utilitza el sistema SEPA tant per als pagaments transfronterers dins de la Unió Europea com per als pagaments interns.

PAGAMENT

Si les entitats mantenen comptes entre elles (corresponents):

- L'emissor debitarà a l'ordenant i farà un abonament en el compte que el pagador manté amb ell (pagament realitzat en la moneda de l'ordenant).
- El pagador efectuarà un càrrec en el compte que l'emissor manté amb ell (pagament realitzat en la moneda del beneficiari), i abonarà al beneficiari.

Quan les entitats emissora i pagadora no mantenen comptes entre elles en la moneda de la transferència, utilitzaran una tercera entitat per a l'enviament dels fons. L'entitat emissora li remetrà l'ordre de disposar dels fons del seu compte per tal que els aboni en el compte de l'entitat pagadora.

En el cas que hem vist anteriorment (pagaments en euros a través del Banc Central Europeu), el sistema és similar al d'un sistema de compensació i les operacions es liquidaran en temps real a través dels sistemes establerts a aquest efecte comptant amb la participació dels bancs centrals de cada país, emissor i pagador.

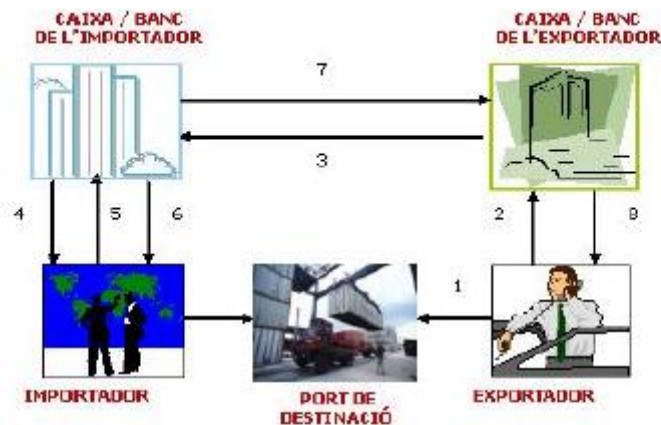

REMESES SIMPLES I DOCUMENTÀRIES

REMESA SIMPLE

DEFINICIÓ

Es defineix com a remesa simple l'enviament únicament d'efectes (lletres de canvi, xecs, pagarés, rebuts, etc.) que permeten a un client/exportador gestionar el cobrament d'operacions de comerç exterior a través d'una entitat financera.

1. Enviament de la mercaderia i dels documents comercials
2. Lliurament de l'efecte i les instruccions de cobrament
3. Enviament de l'efecte juntament amb les instruccions del lliurador i les del mateix banc
4. Avís de l'arribada de l'efecte i de les instruccions de pagament
5. Instrucció de pagament al venciment i autorització de càrrec en compte
6. Càrrec en compte al venciment
7. Reemborsament de l'operació
8. Abonament en compte de l'operació

La remesa s'ha d'acompanyar de les instruccions bancàries que indiquin les accions que s'han de dur a terme amb els documents.

Les remeses estan regulades internacionalment per les Regles Uniformes Relatives a les Cobrances. És la publicació núm. 522 de la Cambra de Comerç Internacional on, entre d'altres, s'estableix el significat dels termes següents.

- L'expressió "*documents financers*" significa: lletres de canvi, pagarés, xecs, o altres instruments anàlegs utilitzats per obtenir el pagament.
- L'expressió "*documents comercials*" significa: factures, documents de transport, documents de títol o altres documents anàlegs, o qualssevol altres documents que no siguin un document financer.

En la remesa, la iniciativa parteix del venedor de la mercaderia que, generalment, lliura un efecte contra el comprador.

La remesa simple consisteix en el lliurament a una entitat financera per part del venedor de lletres de canvi, pagarés, etc., per tal que l'entitat o els seus corresponsals s'encarreguin de què el comprador de la mercaderia procedeixi al pagament o l'acceptació.

En el pagaré, la iniciativa d'engegar el mecanisme del mitjà de pagament no és del venedor sinó del comprador, que és qui es compromet al pagament signant el pagaré.

El venedor de la mercaderia, una vegada ha rebut el pagaré, li dóna el mateix tracte que a una lletra de canvi o un rebut que hagués lliurat ell mateix: generalment, el lliura a una entitat financera perquè s'encarregui de cobrar-lo.

La remesa simple només conté documents relatius al pagament o a l'acceptació del pagament. Els documents comercials relatius a la mercaderia, necessaris per despatxar els productes importats els envia directament el venedor al comprador, en la confiança que aquest farà el pagament de la mercaderia (o es comprometrà a pagar-la) quan se li presentin els efectes continguts en la remesa simple.

Els mitjans de pagament corresponents a operacions en les quals l'exportador envia els documents comercials directament a l'importador s'anomenen mitjans de pagament *no documentaris*.

Els mitjans de pagament corresponents a operacions en les quals l'exportador envia els documents comercials a l'importador mitjançant una entitat bancària s'anomenen mitjans de pagament *documentaris*.

En la remesa simple l'exportador remet un o diversos documents financers a l'importador perquè siguin pagats o acceptats. Aquest mitjà de pagament no ofereix cap garantia de cobrament a l'exportador. Per tant, com passa en el cas de la transferència o el xec, l'exportador ha de tenir un elevat grau de confiança en l'importador.

La remesa simple és un tipus de remesa que, com indica el seu nom, implica una simple operació de cobrament. Sempre s'envien documents financers, mai documents comercials.

REMESA SIMPLE DE COBRAMENT SENSE PAPER O REMESA ELECTRÒNICA

El cobrament electrònic d'efectes s'anomena així perquè està format per un sistema de compensació que gestiona el cobrament d'efectes i factures a càrrec de lliurats de diversos països de la UE, mitjançant el truncament dels documents al país d'origen, la qual cosa evita el desplaçament físic d'aquests documents fins al país de destinació. La presentació dels imports deguts es fa a través de transmissions telemàtiques pel sistema SWIFT.

Aquests processos es poden dur a terme amb els països següents:

- França: a través del sistema L.C.R. (Lettre de Change Relevé), compensant els imports pel Banc de França.
- Itàlia: a través del sistema RI.BA. (Ricevuta Bancaria) en el qual hi participen la pràctica totalitat dels bancs i les caixes italians.
- Portugal: a través del sistema CARE Euroremesa, en termes semblats als anteriors.
- Andorra: a través del sistema ABA Debit de compensació.
- Alemanya: a través del sistema LSTSCHRIFT o Direct Debit.

Els sistemes electrònics citats han quedat pràcticament absorbits pels anomenats deutes domiciliats (*direct debit*) a la UE a través del SEPA, que tenen un vessant general (CORE) i un altre d'empresarial (B2B).

Aquests sistemes de cobrament sense paper requereixen que el lliurat doni prèviament instruccions a la seva entitat financera per autoritzar-la a fer els pagaments, de manera similar a una domiciliació de pagaments a Espanya.

TRAMITACIÓ DE REMESSES SIMPLS

En aquest apartat veurem la tramitació de remeses simples amb enviament físic del document de cobrament.

En primer lloc, el venedor d'una mercaderia l'envia directament al comprador. Després, lliura les lletres de canvi (o documents de pagament anàlegs) a una entitat financera del seu país, així com les instruccions oportunes perquè les remeti a una altra entitat financera del país del comprador i aconseguir que es paguin o s'acceptin.

En aquesta operació s'anomenen:

- *Cedent* de la remesa, a l'exportador que és la part que encarrega la tramitació de la remesa a una entitat financera.
- *Banc remitent*, a l'entitat financera a la qual el cedent encarrega la tramitació de la remesa.
- *Banc presentador*, a l'entitat financera que rep la remesa, enviada pel banc remitent, i que avisa al lliurat perquè procedeixi a la seva acceptació o pagament.

Pot succeir que l'entitat remitent:

- No mantingui relacions de corresponsalia amb cap entitat financera situada al país del comprador.
- Hagi d'enviar la remesa a una entitat financera determinada del país del comprador amb la qual no manté compte.

Normalment, l'entitat presentadora d'un efecte al lliurat per a la seva acceptació, també s'encarregarà de sol·licitar el protest per falta d'acceptació, si així ho indiquen les instruccions rebudes (o de fer els tràmits oportuns que tinguin la mateixa eficàcia).

L'efecte acceptat (o protestat per falta d'acceptació) podrà romandre en poder de l'entitat presentadora fins al seu venciment o ser retornat a l'entitat remitent, d'acord amb les instruccions que s'hagin passat a l'entitat presentadora. En qualsevol cas, l'entitat presentadora haurà de remetre sense demora l'avís de l'acceptació, o de la no acceptació, a l'entitat remitent.

Quant al reemborsament de l'import cobrat, l'entitat presentadora haurà de remetre els fons sense demora a l'entitat remitent seguint les instruccions de cobrament de la remesa.

La tramitació de la remesa, tal com hem vist en els diferents esquemes, se sol realitzar amb mediació bancària; ara bé, el banc remitent, segons les instruccions que rebí del seu client i el paper de finançador que decideixi assumir, podrà:

- Limitar-se a enviar la remesa en gestió de cobrament (amb o sense acceptació prèvia) i fer l'abonament al client quan es cobri.
- Finançar el cobrament mitjançant la línia de risc que prèviament haurà de tenir aprovada el client exportador.

- En els casos de remesa de lletres per a acceptació, l'acceptació és un tràmit previ al pagament de la lletra.

És a dir, el tràmit amb acceptació prèvia serà:

Lliurament de la mercaderia ➡ **Acceptació de la lletra** ➡ **Pagament al venciment fixat**

En les remeses simples en les quals no s'ha acordat acceptació prèvia, el tràmit serà:

Lliurament de la mercaderia ➡ **Pagament al venciment fixat**

Es poden donar els casos següents:

- Acceptació simultània al lliurament de la mercaderia, i pagament posterior en el venciment fixat.
- Acceptació (i pagament) posterior al lliurament de la mercaderia.
- Acceptació prèvia al lliurament de la mercaderia, i pagament posterior en el venciment fixat.
- Pagament posterior al lliurament (en el venciment fixat) sense prèvia acceptació
- Pagament simultani al lliurament de la mercaderia (sense acceptació prèvia).

És important recordar que en la remesa simple, les entitats financeres no canalitzen els documents que permeten la possessió de la mercaderia, perquè l'exportador els remet directament a l'importador.

Quan accepta o paga abans de rebre-les, el comprador corre el risc de no rebre les mercaderies o rebre-les en condicions diferents de les acordades.

El venedor, al seu torn, corre el risc que, si l'acceptació i el pagament es produeixen amb posterioritat a l'enviament de les mercaderies:

- Un cop enviats la mercaderia i els documents, no aconsegueixi l'acceptació o el cobrament de les lletres.
- Després d'enviar els documents, la mercaderia sigui rebutjada i, en conseqüència, tampoc es produeixi el cobrament.

En tots dos casos, es trobarà amb la mercaderia expedida al país del comprador i l'haurà de repatriar o aconseguir un nou comprador.

REMESA DOCUMENTÀRIA

DEFINICIÓ

Es defineix com a remesa documentària amb lliurament de documents contra pagament l'enviament de documents comercials, acompanyats o no de documents financers, que permeten a un exportador tramitar el cobrament de les seves operacions de comerç exterior a través d'una entitat financera.

Els documents comercials que acrediten la propietat de la mercaderia els lliurarà el banc presentador a l'importador contra pagament de l'import indicat i li permetran retirar la mercaderia en el lloc de destinació.

En la remesa documentària, de manera similar al cas de la remesa simple, les parts que hi intervenen són:

- El cedent/exportador, que és la part que encarrega la tramitació de la remesa a una entitat financera.
- El banc remitent, que és l'entitat financera a la qual el cedent encarrega la tramitació de la remesa.
- El banc presentador, que és l'entitat que fa la presentació de la remesa al lliurat.
- El lliurat/importador, que és la persona a qui s'ha de fer la presentació d'acord amb la instrucció de cobrament.

ESQUEMA DE REMESA DOCUMENTÀRIA CONTRA PAGAMENT

1. Enviament de la mercaderia
2. Lliurament dels documents comercials i de les instruccions de cobrament
3. Enviament dels documents comercials i de les instruccions de l'exportador i les del mateix banc
4. Avís d'arribada dels documents comercials i de les instruccions de pagament
5. Autorització de pagament
6. Lliurament dels documents i càrrec en compte (o finançament)
7. Reemborsament de l'operació
8. Recollida de la mercaderia en el port de destinació
9. Abonament de la remesa

La remesa documentària conté documents relatius a la mercaderia. Per tal que el comprador se'n pugui fer càrrec, haurà de presentar els documents davant qui correspongui, però aquests documents només se li lliuraran si paga o es compromet a pagar l'import pactat.

En la remesa documentària, el venedor lliurarà al comprador els documents relatius a la mercaderia, a canvi del pagament o de l'acceptació de lletres de canvi o del lliurament de pagarés. Normalment, durà a terme tot això mitjançant la intervenció d'entitats financeres.

A la remesa documentària se li sol donar curs mitjançant la intervenció d'entitats financeres (intermediaris que possibiliten el lliurament físic dels documents al comprador), a canvi que pagui determinat import, o que accepti efectes o que lliuri pagarés.

La remesa s'acompanyarà de les instruccions:

- *Per a cobrament.* Els documents comercials i/o financers s'entregaran al lliurat (comprador/importador) contra pagament de l'import.
- *Per acceptar i guardar.* Els documents comercials s'entregaran al lliurat (comprador/importador) contra l'acceptació de lletres de canvi. Les lletres de canvi quedaran en poder de l'entitat presentadora fins al venciment, data

en la qual es presentaran al cobrament. L'acceptació de lletres de canvi es pot substituir pel lliurament de pagarés per part del comprador.

- *Per acceptar i retornar.* Els documents comercials s'entregaran al lliurat (comprador/importador) contra acceptació de lletres de canvi o lliurament de pagarés. Les lletres de canvi o els pagarés els remetrà l'entitat presentadora a l'entitat remitent, la qual donarà als documents financers el tràmit indicat pel cedent.

Així doncs, la remesa documentària ofereix determinades garanties a l'exportador que la diferencien respecte de la remesa simple. Vegem en què es concreten aquestes garanties:

Per a l'exportador, l'avantatge principal consisteix en què reté la propietat de les mercaderies fins al pagament o l'acceptació.

Si l'operació es realitza a termini, l'exportador la pot finançar si té concedida una línia de riscos, com en el cas de les remeses simples amb pagament posterior al lliurament.

El principal desavantatge consisteix en què l'exportador, si l'importador no retira els documents, assumeix el risc de trobar-se amb les mercaderies, tot i que encara seguiran a la seva disposició, en un país diferent del seu i les haurà de repatriar o buscar un nou comprador (i no li serà tan fàcil). No obstant això, suposa alguna garantia més per a l'exportador que en la remesa simple, perquè en la simple hauria enviat a l'importador els documents comercials i, si no li paga, no podria retirar la mercaderia.

Quant a l'importador, si el lliurament dels documents és contra acceptació, té l'avantatge que pot verificar que les mercaderies es corresponen amb allò que s'hagi acordat abans de fer el pagament.

En canvi, si el lliurament dels documents és contra pagament, l'importador assumeix el risc que les mercaderies siguin defectuoses o amb característiques diferents de les pactades, tot i que té una referència pel contingut dels documents, que podrà revisar abans de procedir al pagament/acceptació.

Les regles i els usos bancaris internacionals de la Cambra de Comerç Internacional per al cobrament de remeses estableixen que l'entitat remitent només està obligada a exigir a la presentadora allò que el seu client exportador li hagi indicat en les seves instruccions. Per aquesta raó, és important que l'exportador sigui meticulós quan prepari les instruccions per a l'entitat, i haurà d'indicar, entre d'altres, els punts següents:

- Què s'ha de fer en cas de pagament parcial o impagament.

- Si s'escau, si cal protestar o no l'efecte.
- Qui s'ha de fer càrrec de les comissions i les despeses bancàries.

Centrem-nos en què passa amb les despeses i comissions, en relació amb les instruccions que l'exportador proporciona a l'entitat.

Per regla general, l'exportador paga les despeses i les comissions per la tramitació de la remesa corresponents a l'entitat financera del seu país (entitat remitent), i el lliurat/importador paga les comissions i despeses de l'entitat financera del seu país (entitat presentadora).

El cedent/exportador pot indicar a l'entitat remitent dues possibles instruccions perquè aquesta transmeti al banc presentador, respecte al cobrament de despeses al lliurat/importador:

- Mitjançant l'ordre "*Les seves despeses a càrrec de l'importador*", l'exportador indica la seva intenció que les despeses i les comissions corresponents a l'entitat del país de l'importador les pagui l'importador. No obstant això, l'importador les pot rebutjar.
- Mitjançant l'ordre "*Les seves despeses a càrrec de l'importador sense possibilitat de ser rebutjades*", l'exportador obliga l'importador a pagar les despeses perquè, en cas contrari, no se li lliuraran els documents comercials.

TRAMITACIÓ

Consisteix en l'enviament de documents relatius a la mercaderia (acreditatius de la seva propietat, del transport, etc.) que s'han de lliurar al comprador a canvi del pagament (si es tracta de remesa documentària contra pagament), o bé es pot establir que els documents comercials es lliurin contra l'acceptació de lletres de canvi (si es tracta de remesa documentària contra acceptació) o, en el mateix cas, contra el lliurament de pagarés.

Recordem que aquest tipus de remeses sempre es compon de documents comercials que poden anar acompanyats, o no, de documents financers.

ESQUEMA DE REMESA DOCUMENTÀRIA CONTRA ACCEPTACIÓ O CONTRA
LLIURAMENT DE PAGARÉS

1. Enviament de la mercaderia
2. Enviament de l'efecte, dels documents comercials i de les instruccions de cobrament
3. Enviament dels documents comercials i de les instruccions de l'exportador i les del mateix banc
4. Avís d'arribada dels documents comercials, de l'efecte i de les instruccions rebudes
5. Acceptació de l'efecte o entrega de pagaré
6. Lliurament dels documents comercials
7. Devolució de l'efecte acceptat o pagaré (o guardat en dipòsit per presentar al lliurat al venciment)
8. Recollida en el port de destinació
9. Lliurament de l'efecte acceptat o pagaré (o sols avís de l'acceptació si l'efecte ha quedat en dipòsit)
10. Al venciment, pagament de la remesa i abonament en compte de l'exportador

En la remesa documentària, l'efecte acceptat (o pagaré) pot romandre en poder del banc presentador si així s'ha convingut. En aquest cas, s'encarregarà també de presentar-lo per al cobrament quan venci.

La tramitació de la remesa documentària contra acceptació (i la devolució de la lletra al venedor) és similar a la de la remesa simple.

El cedent/exportador prepara els documents i envia la mercaderia al port de destinació. Lliura al seu banc els documents comercials acompanyats d'una o diverses lletres i de les instruccions de cobrament.

L'entitat remitent envia al banc presentador les lletres, els documents i les instruccions que ha de complir el lliurat/importador si vol retirar els documents.

La tramitació de la remesa documentària prossegueix de la següent manera:

El banc presentador ensenya al lliurat els documents comercials i les lletres que s'han d'acceptar per poder retirar els documents.

En compliment de les instruccions rebudes de l'exportador, el banc presentador aconseguirà del lliurat l'acceptació de les lletres (o, si s'escau, la recepció d'un pagaré) i li lliura els documents comercials.

El banc presentador envia al banc remitent un avís per SWIFT informant que les lletres s'han acceptat o que s'ha rebut el pagaré i que les guarda per presentar-les per al seu pagament al venciment.

Amb els documents en el seu poder, el lliurat procedeix a retirar la mercaderia.

En la remesa simple, l'acceptació de la lletra podia ser prèvia, simultània o posterior al lliurament dels documents que acrediten la propietat de la mercaderia.

Les característiques de la remesa documentària fan que l'acceptació dels efectes o el pagament de l'import ressenyat (una de les dues coses) sigui simultània al lliurament dels documents.

Per reduir riscos s'utilitza la remesa documentària contra pagament o contra acceptació. No obstant això, sempre existirà cert risc per a una o l'altra part, que serà inferior com més es detallin les condicions de pagament, els requisits de la mercaderia (i, al seu torn, dels documents), les dates de lliurament, etc..

AVANTATGES I INCONVENIENTS DE LA REMESA DOCUMENTÀRIA

Per al comprador

- *Avantatge*: només es compromet a acceptar o pagar després d'haver comprovat els documents representatius de la mercaderia, la qual cosa ja és garantia de ser conforme.
- *Inconvenient*: corre el risc que, en retirar la mercaderia, descobreixi que aquesta no és conforme, malgrat allò que s'indica en els documents i, si la remesa documentària era contra pagament, ja n'haurà fet el pagament.

Per al venedor

- *Avantatge*: reté la possessió de la mercaderia fins que es produeix l'acceptació o el pagament dels efectes per part del comprador.
- *Inconvenient*: corre el risc que el comprador es negui a retirar els documents i, en aquest cas, haurà de reimportar la mercaderia assumint les despeses de emmagatzematge, transport, assegurança, etc., o intentar vendre-la a un

altre comprador. Evidentment, també l'impagament si es produeix amb acceptació prèvia.

La remesa té com a finalitat obtenir un pagament o un compromís de pagament contra el lliurament de certs documents. S'ha de tenir en compte que el compromís de pagament, que normalment es materialitza mitjançant l'acceptació d'una lletra de canvi o el lliurament d'un pagaré, també es pot produir si el comprador de la mercaderia signa un rebut en fideïcomís. Es tracta d'un cas molt especial, que es podria considerar una variant de la remesa documentària contra acceptació, i s'ha de comentar a part.

Que el comprador es faci càrrec de la mercaderia com a fideïcomissari significa que només en pot disposar en unes condicions determinades. Mentre no es compleixin, encara que hagi pres possessió de les mercaderies, es pot considerar que les té en dipòsit.

Les condicions poden consistir no només en un compromís de pagament futur, sinó en el compliment d'altres requisits, de caràcter legal o d'una altra índole, necessaris perquè la compravenda es consideri conclusa.

Al rebut en fideïcomís se li dóna també el nom de rebut en dipòsit; als EUA s'anomena *trust receipt* i, a Gran Bretanya, *trust letter* i *letter of hypothecation*.

Segons s'estableix en les Regles Uniformes de la Cambra de Comerç Internacional, les entitats bancàries són responsables de la seva actuació en la tramitació de les remeses. Per tant, han de verificar que els documents rebuts es corresponguin amb els que es detallen en les instruccions, encara que no tenen obligació d'examinar aquests documents ni assumeixen cap responsabilitat per la seva forma o regularitat.

En el cas d'una remesa documentària amb pagament ajornat, amb instruccions d'acceptar i guardar, el banc presentador s'encarrega de no lliurar la documentació mentre no s'obtingui l'acceptació de la lletra.

Normalment, no hi ha excessives dificultats pel que fa a l'acceptació i el pagament de les lletres que constitueixen les remeses.

No obstant això, en certs casos el comprador d'una mercaderia retarda l'acceptació o el pagament quan:

- No està segur que se li hagi enviat exactament el que volia.
- Té dubtes sobre la qualitat de la mercaderia enviada.

- Falta algun requisit en la documentació. Els documents no concorden amb els que ha sol·licitat el comprador o falta alguna cosa necessària per poder introduir la mercaderia al país.
- La documentació no respon a allò que s'havia sol·licitat.
- Existeixen discrepàncies en el preu, les condicions, la qualitat subministrada...

També hi poden haver altres raons:

- Retard en l'arribada de la mercaderia al port, demora en els controls d'entrada, falta de liquiditat, insolvència, etc.
- Mala fe del comprador, que dilata el pagament o l'acceptació fins a tenir la certesa que la podrà vendre.

AVÍS DE RESULTAT (AVIS DE SORT)

- *Forma dels avisos.* Els avisos o comunicacions que el banc presentador envia al banc remitent han de contenir tota mena d'indicacions útils, i sempre s'ha de consignar el número de referència assignat a l'operació pel banc remitent.
- *Mitjans de comunicació dels avisos.* El banc remitent és responsable exterior de donar les instruccions al banc presentador respecte al procediment que cal seguir per transmetre els avisos. Ara bé, en absència d'aquestes instruccions, el banc presentador enviarà els avisos pel procediment de la seva elecció i a càrrec del banc remitent.
- *Avisos de pagament.* El banc presentador està obligat a enviar al banc remitent un avís de pagament, amb el detall de:
  - L'import cobrat, deduïdes les despeses de cobrament i/o de les comissions o altres conceptes, si s'escau.
  - El mitjà per posar els fons a la seva disposició (és habitual que el banc remitent ja hagi donat instruccions en aquest sentit).
- *Avisos d'acceptació.* El banc presentador està obligat a enviar al banc remitent un avís d'acceptació dels efectes.
- *Avisos d'impagament o de falta d'acceptació.* El banc presentador està obligat a enviar al banc remitent un avís d'impagament o de falta d'acceptació.

El banc presentador mirarà de determinar les causes de l'impagament o de la falta d'acceptació i posar-les en coneixement del remitent. Quan rep aquest avís, el banc remitent està obligat a emetre, dins d'un termini prudencial, les instruccions adequades sobre el procediment que convé aplicar als documents. Si el banc presentador no rep aquestes instruccions en el termini que es determini a partir de l'avís d'impagament o de falta d'acceptació, pot retornar els documents al banc remitent.

El protest o declaració equivalent se sol practicar per tal que existeixi constància de l'impagament i es pugui iniciar qualsevol acció comercial o legal. En qualsevol cas, el banc presentador (com a tenidor de la lletra) haurà d'atènyer-se a les instruccions rebudes del banc remitent.

Tant el banc remitent com el banc presentador han d'insistir davant el client (el venedor) perquè doni unes instruccions tan completes i senzilles com sigui possible, que especifiquin clarament què s'ha de fer en cas de falta d'acceptació o de pagament.

Les entitats financeres han de tenir molt en compte la legislació de cada país relativa a les accions canviàries per evitar que venci el termini establert per al protest. En alguns països, el protest de lletres no té valor judicial; en uns altres, és un tràmit indispensable per poder entaular l'acció judicial corresponent.

CRÈDIT DOCUMENTARI

DEFINICIÓ

Un crèdit documentari és un acord pel qual una entitat de crèdit (emissora), que actua a petició i de conformitat amb les instruccions d'un client (importador/ordenant), es compromet a pagar a un tercer (exportador/beneficiari) un import de diners contra la presentació d'uns documents, dins del termini de validesa i conforme als termes i les condicions del crèdit, a través de la seva entitat bancària (que pot actuar com a avisador o com a confirmador).

Quan parlem de crèdits documentaris sobre l'estranger, ens estem referint a un crèdit d'importació a Espanya. El més habitual és que el banc emissor sigui espanyol. En canvi, quan parlem de crèdits documentaris de l'estranger sobre Espanya, ens

estem referint a un crèdit d'exportació. Generalment, el banc emissor serà estranger.

També s'utilitzen els crèdits documentaris per garantir pagaments de compres de mercaderies o serveis per compte dels clients en operacions "domèstiques" dins del territori nacional. En aquests casos s'anomenen crèdits documentaris interiors.

L'ordenant (importador) és qui fixa les condicions del crèdit documentari, que s'han d'ajustar a les acordades prèviament amb el beneficiari (exportador) i que poden haver estat recollides en un contracte, factura proforma, etc.

PARTS INTERVINENTS

Les parts que intervenen en un crèdit documentari reben noms coincidents amb la funció que exerceixen.

- Ordenant: és la part a petició de la qual s'emmet el crèdit.
- Beneficiari: és la part a favor de la qual s'emmet el crèdit.
- Entitat emissora: és l'entitat que emet un crèdit a petició d'un ordenant o per compte propi.
- Entitat avisadora: és l'entitat que notifica el crèdit a petició de l'entitat emissora.
- Entitat confirmadora: és l'entitat que afegeix la seva confirmació a un crèdit a petició de l'entitat emissora.

L'ordenant del crèdit és el comprador o importador. Contracta amb el venedor la compra de la mercaderia i, basant-se en el contracte de compravenda (però com una operació mercantil totalment independent del contracte), cursa instruccions a una entitat bancària perquè obri un crèdit documentari a favor del venedor, que es converteix en el beneficiari.

L'ordenant es compromet a abonar l'import del crèdit documentari a l'entitat bancària en les condicions que tots dos convinguin, sempre que la seva tramitació i utilització es desenvolupin segons els termes i les condicions que l'ordenant determini en la sol·licitud d'obertura.

El banc emissor del crèdit és aquell que, havent rebut la sol·licitud i les instruccions de l'ordenant perquè obri el crèdit documentari, estudia el risc i, si decideix accedir a la petició, obre el crèdit i es compromet en ferm davant el beneficiari a pagar-li

o a liquidar-li de la manera que s'hagi establert, contra els documents relatius a la mercaderia i/o a la seva expedició, sempre que estiguin conformes amb les condicions establertes en el crèdit.

El crèdit documentari és una operació que implica un compromís de pagament per a l'entitat emissora i, per tant, comporta risc.

És necessari que el client, amb anterioritat a la sol·licitud d'obertura del crèdit, tingui aprovada una línia de riscos a la qual s'han de vincular les sol·licituds d'obertura de crèdits documentaris que presenti.

El beneficiari del crèdit és el venedor o l'exportador de la mercaderia. Contra el lliurament dels documents exigits en el crèdit, sempre que siguin conformes amb les instruccions i es presentin dins del termini previst, el banc emissor lliurarà al beneficiari l'import que s'hagi indicat.

En l'operació sol participar, almenys, una segona entitat que està situada al país de l'exportador i que pot adoptar dues funcions:

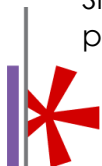
- *Avisadora o notificadora*: en aquest cas se sol limitar a comunicar l'obertura del crèdit al beneficiari/exportador, i a fer de medidora en la recepció de documents i en el pagament del crèdit (que seran responsabilitat de l'entitat emissora).
- *Confirmadora*: és el supòsit en el qual, a més de notificar a l'exportador l'obertura del crèdit, li garantirà el pagament, afegint-hi una nova garantia a l'operació de crèdit i, per tant, si es tracta de crèdits a la vista, revisarà els documents i procedirà al seu pagament en el compte establert en l'obertura del crèdit abans que el banc emissor del crèdit els rebi. L'entitat emissora rebrà els documents amb posterioritat, els revisarà i procedirà al pagament a l'entitat confirmadora si els troba conformes.

El crèdit documentari és el mitjà de pagament que ofereix més garanties a l'exportador.

UTILITZACIÓ DEL CRÈDIT DOCUMENTARI

S'anomena *utilització d'un crèdit documentari* al fet del lliurament, per part del beneficiari, dels documents estipulats en el condicionat del crèdit, dins del termini establert.

Si el crèdit s'ha emès contra pagament, el banc emissor està obligat a fer el pagament i el fa efectiu quan rep els documents del beneficiari conforme a allò

que s'hagi estipulat. Si el crèdit documentari s'ha emès contra acceptació d'efectes per part del banc emissor, queda obligat a acceptar els efectes i a pagar-los al venciment.

En els crèdits documentaris es poden combinar, doncs, les característiques següents:

- Classes de crèdit
  - No confirmat (simplement notificat): l'entitat avisadora es limita a comunicar el crèdit al beneficiari sense compromís ni responsabilitat per la seva banda. El compromís del pagament del crèdit només afecta l'entitat emissora.
  - Confirmat: la confirmació d'un crèdit per part d'una entitat (l'entitat avisadora o una altra entitat) significa un compromís de pagar l'import del crèdit, independent del compromís que té l'entitat emissora.
- Lloc d'utilització del crèdit
  - En les caixes del banc emissor => els documents que compleixen els termes i les condicions s'han de presentar al banc emissor, que aleshores farà efectiu el seu compromís de pagament.
  - En les caixes del banc notificador (confirmador o no) => els documents que compleixen els termes i les condicions s'han de presentar al banc notificador o confirmador que, en el primer cas, els farà seguir al banc emissor, perquè sigui efectiu el seu compromís de pagament; i, en el segon cas, farà efectiu el pagament i els remetrà seguidament al banc emissor per tal que es faci el reemborsament.
  - En les caixes de qualsevol banc => els documents que compleixen els termes i les condicions es poden presentar a qualsevol banc, que els farà seguir al banc emissor, perquè sigui efectiu el seu compromís de pagament.
- Manera d'utilitzar el crèdit
  - Contra pagament (a la vista o a termini)
  - Mitjançant acceptació d'efectes
  - Mitjançant negociació d'efectes o documents

Es pot donar el cas que el banc emissor del crèdit documentari sol·liciti la confirmació a un banc diferent del notificador. Això sol passar quan el notificador és un banc del país del beneficiari i el confirmador, en canvi, és a un altre país.

En el seu paper de mediador entre el banc emissor i el beneficiari del crèdit documentari, el banc notificador (no confirmador):

- Rebrà del beneficiari els documents i, si s'escau, els efectes per acceptar o negociar, que remetrà al banc emissor.
- Rebrà del banc emissor i, per compte d'aquest, farà arribar al beneficiari, segons sigui la manera d'utilitzar el crèdit documentari:
  - L'import del crèdit
  - Els efectes acceptats pel banc emissor

Des del moment en què ha confirmat el crèdit documentari —contra pagament—, el banc confirmador queda compromès davant el beneficiari a pagar-li l'import del crèdit contra la presentació i el lliurament dels documents, si són conformes. Si, després, el banc emissor no reemborsa al confirmador aquest import, serà una qüestió entre tots dos bancs que no afecta el beneficiari.

Quan el banc emissor sol·licita al notificador que afegeixi la seva confirmació, generalment el crèdit serà pagable en les caixes del banc notificador (ara confirmador), perquè voldrà controlar tot el procés.

CONDICIONS

La majoria de les operacions són a curt termini, perquè el client vol rebre la mercaderia en la data o termini especificat en el crèdit i el beneficiari vol expedir-la al més aviat possible per lliurar els documents i cobrar.

En tots els crèdits documentaris s'ha de consignar l'import de manera clara i precisa i s'ha d'indicar la classe de divisa en la qual s'efectuarà la liquidació. La quantitat de mercaderia s'ha d'indicar de la manera més clara i exacte possible, evitant termes ambigus que puguin originar dubtes i confusions.

Les condicions que estableix l'ordenament del crèdit documentari en general es refereixen a:

- Els documents exigits, per exemple els següents:

- *Documents contractuals i quasi contractuals*: generalment, factura comercial.
  - *Documents de transport*: coneixement d'embarcament marítim, pòlissa de noliejament, carta de port per carretera, coneixement d'embarcament aeri, etc.
  - *Documents d'assegurança de transport*: pòlissa d'assegurança i certificat d'assegurança.
  - *Documents duaners*: certificat d'origen, EUR-1, etc.
  - *Documents de control i verificació*: certificat de pesos, llista de continguts i pesos, certificats d'anàlisis, de sanitat, d'inspecció i altres documents anèlegs.
- La mercaderia: descripció, quantitat, preu, etc.
  - L'expedició de la mercaderia: data màxima d'expedició, mitjà de transport utilitzat, possibilitat d'efectuar transbords; l'assegurança de transport de la mercaderia (tots aquests aspectes s'han de justificar documentalment).
  - El venciment del crèdit documentari o el termini màxim per a la presentació dels documents, pel beneficiari, al banc emissor o a un altre banc designat en les condicions del crèdit documentari.

Les expressions *al voltant de*, *aproximadament* o *similars*, relatives a l'import del crèdit o la quantitat de mercaderia o el preu unitari consignats en les seves condicions, seran interpretades en el sentit que *permeten una diferència màxima del 10 %*, per excés o per defecte, sobre la xifra a la qual es refereixin.

Tret que el crèdit estipuli que la quantitat de les mercaderies que *s'especifica no s'ha d'augmentar ni reduir*, es permetrà una tolerància del 5 %, de més o de menys, sempre que l'import de les utilitzacions no excedeixi de l'import del crèdit. Aquesta tolerància no s'aplicarà quan el crèdit especifiqui la quantitat en unitats d'embalatge o d'articles individuals: per exemple, existirà tolerància quan la mercaderia s'estableixi en quantitat de quilograms, però no en nombre de caixes.

Els marges de tolerància admesos en els crèdits documentaris poden no coincidir amb els permesos per les autoritats duaneres en relació amb les mercaderies, per la qual cosa és convenient conèixer-los abans de fer les expedicions.

Quan un crèdit prohibeixi els enviaments parcials, es permetrà (tret que s'especifiqui el contrari o sigui aplicable alguna de les toleràncies del 10 i el 5 % exposades respectivament en els paràgrafs anteriors) una variació d'un 5 % de menys en l'import de la disposició, sempre que:

- Si el crèdit determina la quantitat de mercaderia, aquesta s'envia íntegrament.
- Si el crèdit estipula un preu unitari, aquest preu no es redueix.

És freqüent que en els crèdits documentaris s'autoritzi l'enviament de la mercaderia en expedicions parcials: *les regles i els usos uniformes del crèdit documentari* les consideren permeses, tret que el crèdit contingui instruccions expresses en contra.

De totes maneres, i per tal d'evitar confusions, en les sol·licituds i comunicacions referides a crèdits documentaris és preferible que es faci constar clarament si es permeten o no les expedicions parcials.

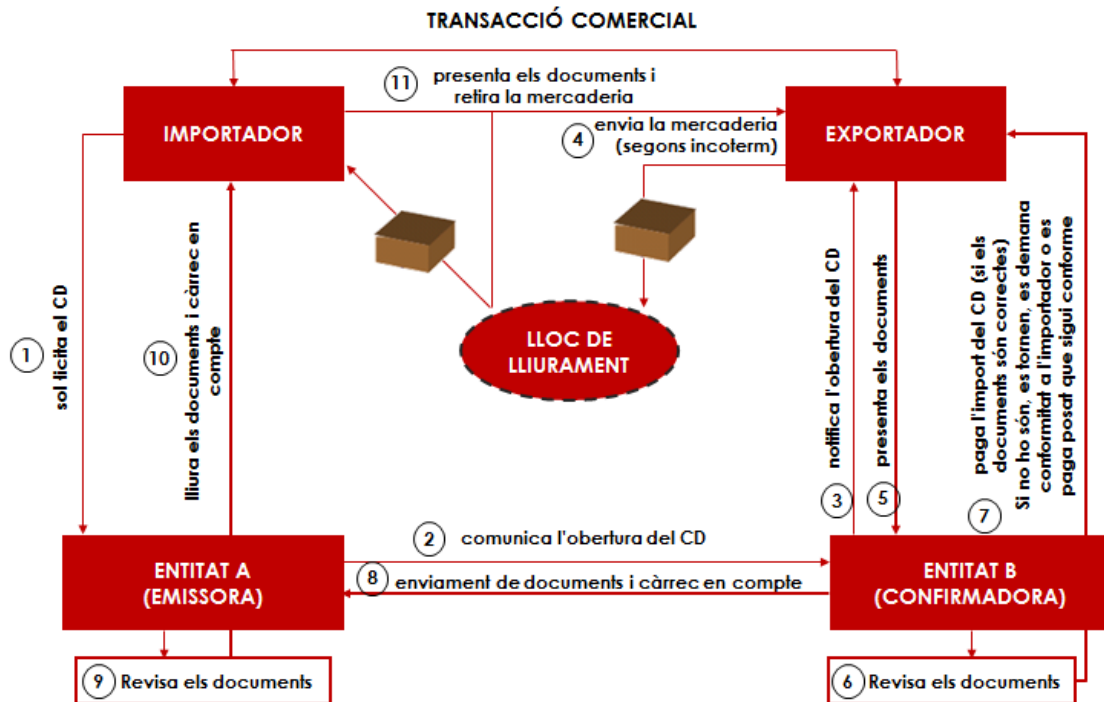
De la mateixa manera s'haurà de procedir respecte a si es permeten transbords de mercaderies, tot i que, si no hi ha una prohibició expressa, es consideraran permesos; encara més, fins i tot en cas de prohibició, se solen considerar vàlids (a l'efecte del crèdit documentari) els documents de transport que indiquin que es faran transbords o que es podran fer, sempre que la totalitat d'aquest transport s'empari en un document únic.

Si les utilitzacions i/o les expedicions fraccionades dins de períodes prefixats estan estipulades en el crèdit i alguna fracció no s'utilitza o s'expedeix dins del període permès per a aquesta fracció, el crèdit deixa d'estar disponible per a aquesta o qualsevol fracció subsegüent, tret que en el crèdit documentari s'hagi convingut altrament.

TRAMITACIÓ

ESQUEMA DE CRÈDIT DOCUMENTARI UTILITZABLE EN LES CAIXES DEL BANC CONFIRMADOR

Si l'entitat B és només notificadora, generalment el pas 8 (pagament per l'entitat B a l'exportador) serà posterior al pas 11 (pagament per l'entitat A a l'entitat B)

Un cop hagi acceptat la sol·licitud d'obertura cursada per l'ordenant, l'entitat emissora envia (normalment pel sistema SWIFT) un missatge d'obertura de crèdit documentari a una entitat del país del beneficiari (entitat notificadora).

L'avís al beneficiari de l'obertura del crèdit documentari per part de l'entitat notificadora és el fet que determina la posada en marxa del mitjà de pagament.

El banc notificador comprova, en primer lloc, l'autenticitat del crèdit documentari de la manera següent:

- La comunicació realitzada mitjançant SWIFT es comprova amb les claus d'aquest sistema.

- Si l'obertura s'ha comunicat per carta, mitjançant la comparació de les signatures que hi apareixen amb el llibre de signatures que el banc notificador té del banc emissor (o sistema equivalent). De la mateixa manera procedirà en cas de modificació o anul·lació del crèdit.

Atesa la celeritat de moltes transaccions internacionals, la majoria dels crèdits documentaris s'obren, modifiquen i anul·len, si s'escau, mitjançant el sistema SWIFT, sense que calgui ratificació posterior.

La comunicació d'obertura del crèdit documentari haurà d'indicar clarament que s'emet conforme a *les regles i usos uniformes de la Cambra de Comerç Internacional* relatius als crèdits documentaris, perquè, en cas contrari, l'operació no quedaria subjecta a les pautes recollides en aquestes regles i usos. En cas que alguna de les parts que intervenen en el crèdit documentari es consideri no sotmesa totalment o parcialment al seu acatament, les condicions del crèdit hauran de deixar constància d'això.

La designació de banc confirmador, realitzada pel banc emissor, requereix necessàriament l'acceptació del banc designat. Un banc que rebí la petició d'afegir la seva confirmació al crèdit documentari, i que no estigui disposat a assumir aquest compromís, haurà de comunicar la seva negativa al banc emissor de seguida. En qualsevol cas, el banc del país del beneficiari que intervingui en el crèdit documentari sense confirmar-ho, actuarà com a mer notificador.

El banc confirmador ha d'examinar els documents amb la mateixa cura que el banc emissor, perquè si el banc emissor no els trobés conformes, no li reintegraria l'import del crèdit documentari o es negaria a acceptar o a negociar els efectes i aquestes obligacions recaurien sobre el banc confirmador, per haver-los admès.

Els documents que el beneficiari haurà de presentar i lliurar al banc designat per a això han de ser precisament els que hagi indicat el banc emissor del crèdit documentari, i s'han d'ajustar-exactament a allò que s'hagi indicat.

En tot crèdit documentari es pot fixar una data límit per a l'expedició de la mercaderia i s'ha d'especificar una data màxima per a la presentació dels documents: la data.

A més, el beneficiari haurà de complir estrictament les altres condicions que s'especifiquin en el crèdit, com ara:

- El termini d'expedició de la mercaderia i el de presentació dels documents o utilització del crèdit.

- El mitjà de transport de la mercaderia.
- La prohibició de transbords o enviaments parcials de mercaderia i la consegüent utilització fraccionada del crèdit documentari. Aquestes prohibicions només seran efectives si consten en les instruccions del crèdit documentari.
- L'assegurament de les mercaderies, en les condicions i pels riscos que s'hagin establert.

Es coneix com *utilització d'un crèdit documentari* el fet de lliurar els documents estipulats dins del termini establert

El crèdit documentari es considera utilitzat en les caixes del banc que efectivament paga l'import estipulat o, si s'escau, que accepta o negocia els efectes. L'expressió *utilitzable en les nostres caixes o en les seves caixes* és la que es fa servir per designar el banc que protagonitza la utilització del crèdit, amb independència que es liquidi en metàl·lic o no.

En conseqüència, el banc que es limita a rebre o enviar documents, és a dir, a mitjançar en el crèdit documentari, sense efectuar desemborsaments que prèviament no hagi rebut del banc emissor, o sense acceptar o negociar —directament— els efectes cedits pel beneficiari, no posa les seves caixes a la disposició del crèdit.

Mitjançant el lliurament dels documents a un banc confirmador, el beneficiari utilitza el crèdit documentari al moment. En canvi, si el pagament (acceptació o negociació) no tindrà lloc fins que el banc emissor hagi rebut i examinat els documents i hagi transferit els fons al banc notificador, el beneficiari pateix necessàriament una demora entre el lliurament dels documents i l'obtenció dels fons o del compromís de pagament corresponent.

En qualsevol cas, el banc al qual correspongui l'examen dels documents, segons les condicions del crèdit documentari (emissor, confirmador o un altre banc expressament designat que accepti aquesta comesa), disposarà d'un termini màxim de cinc dies hàbils bancaris (concretament, laborables en el sector bancari) per revisar-los, decidir sobre la seva admissió i notificar al presentador la seva decisió sobre aquest tema.

En tot crèdit documentari s'han de fixar sempre unes dates límit per a l'expedició de la mercaderia i per a la presentació dels documents: la data de

venciment del crèdit. En cas que, durant el període de validesa del crèdit documentari, el beneficiari no presenti tots els documents conformes amb els termes que s'hi estableixen, el crèdit quedarà anul·lat o cancel·lat.

D'acord amb les *regles i usos uniformes relatius als crèdits documentaris*:

- Tots els crèdits han d'estipular una data final i un lloc de presentació dels documents per a pagament, acceptació o negociació.
- Els documents s'han de presentar en la data de venciment o abans (l'endemà hàbil, en cas que sigui un dia festiu en el lloc de presentació).
- Quan s'indiqui que la validesa del crèdit documentari s'estén a un termini determinat (un mes, sis mesos...), sense indicar a partir de quina data, es considerarà que el còmput s'inicia en la data d'emissió del crèdit. Els bancs han de desaconsellar que s'indiqui la data de venciment del crèdit d'aquesta manera.

La data d'embarcament o d'expedició de la mercaderia es determinarà a la vista del document de transport utilitzat. Per exemple, en els mitjans de transport següents, la data que es tindrà en compte serà la que s'indica a continuació:

- En el transport terrestre (per carretera o ferrocarril) i en el fluvial: la data d'emissió del document de transport, tret que s'hi indiqui la data de recepció de les mercaderies pel transportista, en aquest cas, es tindrà en compte la de recepció.
- En el transport aeri i quan s'utilitzin dos o més mitjans de transport emparant-se les mercaderies en un sol document (transporti multimodal): la data d'emissió del document de transport, tret que s'hi indiqui una data efectiva d'enviament, en aquest cas es tindrà en compte aquesta última data.
- En el transport marítim, quan l'embarcament s'hagi de fer en un vaixell determinat: la data d'emissió del document o, si s'hi indica, la consignada per a la càrrega a bord pel transportista, el seu agent o una altra persona autoritzada.
- En les expedicions per correu o mitjançant empreses de missatgeria: la del segell de la data dels serveis postals o la de recepció de les mercaderies per l'empresa de missatgeria que s'indiqui en el document d'expedició corresponent.

El termini de presentació dels documents requerits del beneficiari davant el banc que s'hagi designat per a això, es troba sotmès a dues limitacions:

- L'antiguitat màxima que poden tenir els documents de transport en el moment de la seva presentació. Si les condicions del crèdit documentari no

ho indiquen, no es podran superar els 21 dies naturals després de la data d'embarcament o d'expedició de la mercaderia.

- La data de venciment del crèdit documentari. Els documents no es poden presentar després del venciment, encara que s'hagin presentat amb una antelació que no superi el termini citat en el paràgraf anterior.

D'altra banda, els bancs poden acceptar documents expedits amb anterioritat a la data d'emissió del crèdit documentari, sempre que en les seves condicions no s'indiqui una altra cosa i es compleixin les condicions indicades anteriorment.

En resum, el circuit d'un crèdit documentari pagable a la vista en les caixes de l'entitat emissora seria:

1. L'importador dóna instruccions a una entitat (entitat emissora), situada al país d'importació, perquè emeti un crèdit documentari a favor de l'exportador (*beneficiari*).
2. L'entitat emissora emet el crèdit i ho comunica per SWIFT a una entitat (*entitat avisadora/notificadora*), situada al país d'exportació.
3. L'entitat avisadora/notificadora informa a l'exportador sobre la recepció del crèdit al seu favor.
4. L'exportador, després d'analitzar les condicions i els terminis del crèdit i verificar que pot complir-los, procedeix a l'enviament de les mercaderies i, a continuació, lliura els documents requerits a l'entitat notificadora.
5. L'entitat notificadora envia els documents a l'entitat emissora.
6. L'entitat emissora comprova si els documents s'ajusten o no a les condicions i termes establerts en el crèdit. En cas afirmatiu, reemborsa a l'entitat notificadora que li ha presentat els documents en utilització del crèdit perquè al seu torn faci efectiu l'import al beneficiari. En cas negatiu, és a dir, si els documents no s'ajusten als termes i condicions del crèdit, comunica a l'entitat presentadora que contenen discrepàncies, i sol·licita al client ordenant que indiqui si accepta els documents i procedeixi al pagament, o bé si els rebutja, situació en la qual procedirà a la devolució.

ESQUEMA DE CRÈDIT PAGADOR, A TERMINI, A L'ENTITAT EMISSORA

1. Sol·licitud d'obertura del crèdit documentari
2. Emissió del crèdit
3. Avís de l'obertura del crèdit documentari
4. Enviament de la mercaderia
5. Lliurament dels documents comercials
6. Enviament dels documents comercials
7. Lliurament dels documents comercials
8. Recollida de la mercaderia en el port de destinació
9. Càrrec en compte al venciment
10. Reemborsament del crèdit documentari
11. Abonament de l'operació

Quan l'exportador no presenta la documentació segons allò que s'estipula en el crèdit, es diu que presenta discrepàncies amb el condicionat. Quan això succeeix, l'entitat bancària intermediària pot optar entre diverses possibilitats.

- En primer lloc, si encara hi ha temps, l'entitat pot optar per retornar els documents perquè l'exportador (beneficiari) faci la seva esmena i una nova presentació en termini.
- Si el crèdit està vençut o les irregularitats són insalvables, l'entitat bancària intermediària té dues possibilitats més:
  - Pot remetre els documents a l'entitat emissora com si es tractés d'una remesa documentària. Si l'entitat bancària emissora els accepta, d'acord amb les instruccions de l'ordenant, posteriorment es rebrà el reemborsament.
  - Pot sol·licitar per SWIFT a l'entitat emissora que, amb anterioritat a l'enviament dels documents amb discrepàncies, li informi també per SWIFT si accepta els documents amb les discrepàncies i procedirà al pagament.

Segons l'última publicació regulatòria de la Cambra de Comerç Internacional (publicació 600, sobre les Regles i Usos Uniformes relatius als Crèdits documentaris), que va entrar en vigor l'1 de juliol de 2007, tots els crèdits documentaris són irrevocables un cop s'han emès. És a dir, que només s'admetran canvis amb l'acord de totes les parts interessades en la relació documentària (banc emissor, beneficiari i, si s'escau, banc confirmador). D'aquesta manera, els crèdits documentaris constitueixen, per part de l'entitat emissora, un compromís en ferm de pagament, acceptació d'efectes o negociació, segons el cas.

ALTRES MANERES POSSIBLES DE CONTRACTACIÓ D'UN CRÈDIT DOCUMENTARI

Existeixen altres característiques que poden definir un crèdit documentari. Vegem-les en els subapartats següents.

REVOLVING O ROTATIU

Un crèdit documentari rotatiu és aquell que es va utilitzant i renovant successivament de manera automàtica al llarg d'un període de temps acordat. Permet disposicions periòdiques per imports prefixats, per exemple, 20 000 EUR mensuals.

En les condicions del crèdit s'ha d'expressar clarament que es tracta d'un crèdit rotatiu (també s'usa el terme anglès *revolving*), així com altres circumstàncies rellevants.

Existeixen dos tipus de crèdit rotatiu, en funció de si es renoven per temps o per import.

- Els crèdits rotatius renovables per temps es poden disposar per imports parcials fins al límit acordat. De manera periòdica, generalment cada setmana o cada mes, l'import inicial torna a estar disponible íntegrament.
- Els crèdits rotatius renovables per import són disponibles per l'import acordat i queden renovats automàticament, o amb previ avís de l'entitat bancària emissora quan rep en conformitat els documents de la utilització precedent.

També es pot diferenciar entre els crèdits acumulatius, que es renoven per l'import pendent no utilitzat més el límit del mes o període següent fixat; o els no acumulatius que, encara que no s'esgoti el límit d'un mes o període següent, es renova només per aquest límit màxim mensual.

TRANSFERIBLES

Són aquells en els quals el crèdit es pot transferir a un altre o uns altres beneficiaris.

Un crèdit documentari transferible és un crèdit en virtut del qual el beneficiari té dret a sol·licitar al banc designat per efectuar el pagament l'acceptació, o la negociació, que el crèdit pugui ser utilitzat íntegrament o en part per un o més segons beneficiaris. Aquesta condició de transferibilitat s'ha d'especificar quan s'emet el crèdit.

Tret que les seves condicions indiquin una altra cosa, un crèdit documentari només es pot transferir una única vegada; però si permet enviaments i utilitzacions parcials, el primer beneficiari pot transferir cada part a un segon beneficiari diferent, i totes aquestes parts es consideren com una sola transferència que no pot excedir, en conjunt, l'import del crèdit.

Les condicions en les quals el primer beneficiari transfereixi el crèdit documentari han de ser idèntiques a les que s'hi han establert, a excepció de l'import i els preus unitaris —que poden ser inferiors—, el període de validesa, la data final per a la presentació de documents i el període d'embarcament, que es pot reduir o escurçar. El percentatge de cobertura de l'assegurança de transport es pot augmentar.

En les comunicacions al segon beneficiari, el nom del primer beneficiari pot substituir al de l'ordenant del crèdit; però, si el crèdit que es transfereix requereix expressament que aparegui el nom de l'ordenant del crèdit en qualsevol document diferent a la factura, aquest requeriment s'ha de complir.

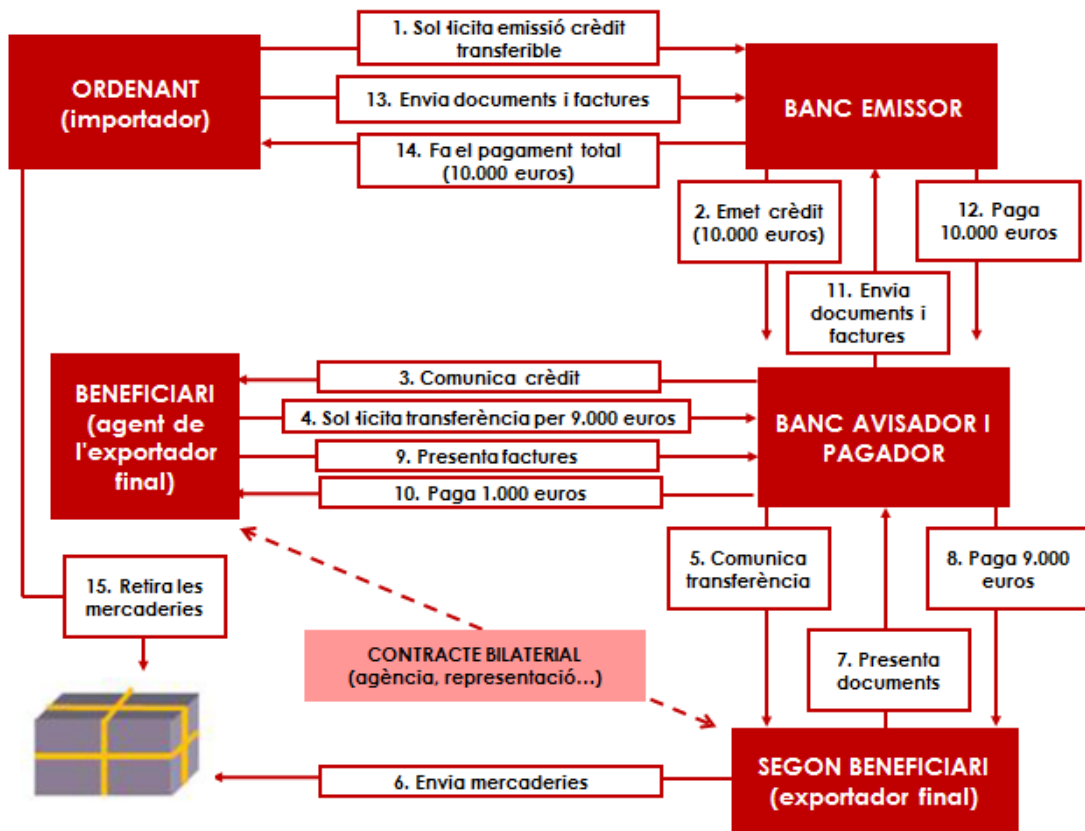
El primer beneficiari pot remetre al banc les factures del segon beneficiari, o bé substituir-les per les seves factures. Si, quan es fa la substitució, existeix diferència entre ambdues factures, el seu cobrament correspondrà al primer beneficiari.

La transferència del crèdit documentari es pot dur a terme a l'interior del país del beneficiari o bé a l'estranger, tret que la transferència s'hagi limitat expressament.

Els crèdits documentaris transferibles els solen utilitzar exportadors que es dediquen a comercialitzant els productes d'un fabricant. D'aquesta manera, l'empresa comercialitzadora, que és la que contracta amb l'importador, és el primer beneficiari. Per la seva banda, el fabricant és el segon beneficiari.

L'esquema seria bàsicament el següent (prescindint aquí del cost del crèdit):

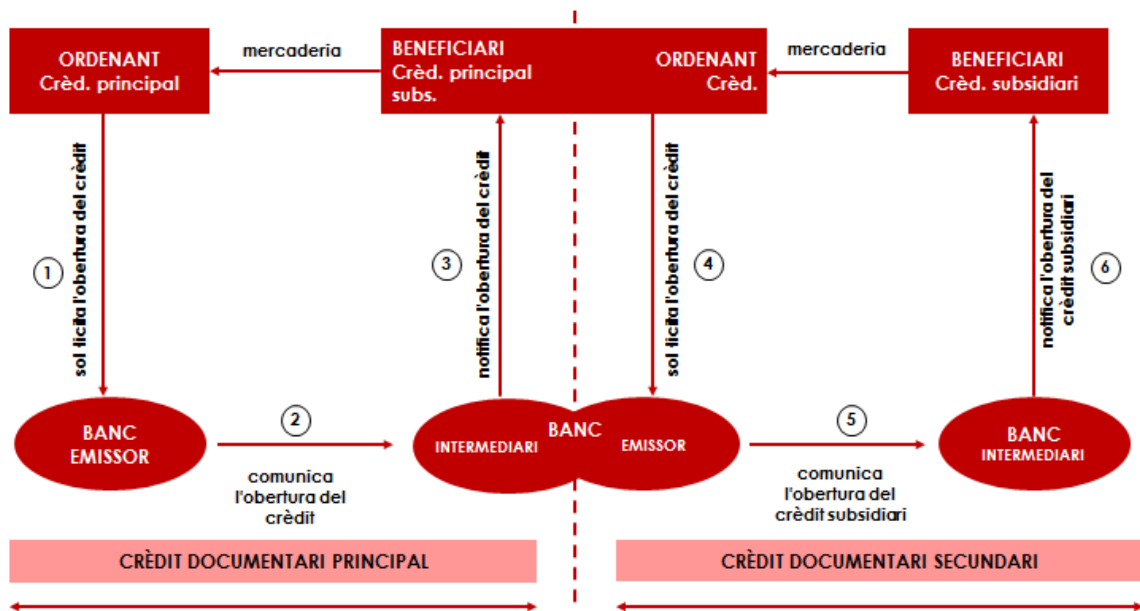
CRÈDIT DOCUMENTARI SUBSIDIARI (BACK TO BACK)

A un comerciant que revén mercaderies no li interessa que els seus compradors sàpiguen qui són els seus proveïdors, perquè probablement hi establirien relacions directes.

En aquest cas, el beneficiari d'un crèdit documentari pot sol·licitar al seu banc l'obertura d'un nou crèdit documentari a favor del seu proveïdor. Neix així l'anomenat crèdit documentari subsidiari (en anglès, *back-to-back*), que és diferent del primer, tot i que aquest primer crèdit constitueix la garantia del subsidiari.

L'ordenant del crèdit documentari subsidiari és el beneficiari del primer crèdit (crèdit principal), i el banc que emet el crèdit documentari subsidiari és el banc intermediari del crèdit principal.

Abans d'accedir a la petició del beneficiari d'un crèdit documentari per tal que, amb la garantia d'aquest s'obri un crèdit documentari subsidiari, el banc que rebí aquesta petició estudiarà acuradament els riscos d'aquesta segona operació.

Precisament, la garantia que el banc té de recuperar l'import del crèdit documentari subsidiari consisteix en què, amb els documents conformes previstos en el condicionat del subsidiari, rebrà el reemborsament del crèdit principal.

Una operació de cobrament amb crèdit subsidiari implica l'existència de dos crèdits documentaris independents:

- Un crèdit documentari ordenat per l'importador.
- Un crèdit documentari ordenat pel primer beneficiari, és a dir, l'exportador. Per exemple, si l'exportador és una empresa comercialitzadora que acorda la venda amb l'importador i el subministrament del producte amb el fabricant, l'operació es desenvoluparà de la manera següent:
  - L'importador ordenarà a l'entitat del país d'importació un crèdit documentari designant l'exportador com a beneficiari.
  - Per la seva banda, l'exportador ordenarà a l'entitat del país d'exportació un crèdit documentari subsidiari en favor del fabricant, per l'import net que li correspongui. L'exportador oferirà el primer crèdit com a garantia.

Cal tenir en compte que un crèdit subsidiari suposa un risc i una complexitat més grans i les entitats solen condicionar-ne l'obertura al fet que el crèdit original hagi estat avisat o confirmat per ells.

L'entitat de l'exportador ha de satisfer l'import del crèdit subsidiari, sempre que el fabricant compleixi les condicions i els termes, sense tenir la seguretat que el primer crèdit documentari arribi a un bon final. Per això, l'entitat que emet el crèdit subsidiari sol fer-ho valorant el risc del crèdit inicial.

GARANTIES BANCÀRIES INTERNACIONALS

DEFINICIÓ

Mitjançant les operacions de garantia internacional, les entitats bancàries donen cobertura al risc d'impagament en les operacions realitzades entre diferents països.

En general, una *garantia bancària internacional* es pot definir com el compromís assumit per una entitat de crèdit de pagar a un beneficiari (l'exportador o qui ofereix una prestació) el preu d'una operació, fins al límit pactat, si el beneficiari prova l'incompliment de l'altra part (l'importador).

Aquestes garanties també poden assegurar cobraments al comprador o receptor del servei, si ha fet pagaments a compte que potser hagi de reclamar.

Les garanties internacionals permeten a les empreses oferir més seguretat a les seves contraparts i aconseguir que es duguin a terme operacions que, en un altre cas, potser no arribarien a formalitzar-se.

Tot i que les diferents garanties persegueixen finalitats diferents i tenen modalitats diverses, es poden destacar els punts comuns següents:

- Són contractes vinculats a una obligació existent o que s'ha de formalitzar, però separats d'aquesta obligació.
- Hi intervenen les parts següents:
  - *Garant*: és l'entitat bancària que assegura el risc d'impagament.
  - *Ordenant de la garantia*: és la persona, empresa o institució l'obligació de pagament de la qual queda garantida.

- *Beneficiari de la garantia*: és el creditor el dret de cobrament del qual queda assegurat per la formalització de la garantia.

També hi poden intervenir altres entitats bancàries que exerceixin funcions de comunicació o suport en l'execució de la garantia.

- Per tal que es demostrï l'incompliment, cal la presentació dels documents que s'hagin acordat.
- S'ha d'indicar clarament el període de validesa (si hi ha venciment fix), que generalment queda lligat a la vigència de l'obligació garantida. Així, un cop que s'hagi complert aquesta obligació, o si no s'ha sol·licitat l'execució de la garantia dins del termini previst, la garantia deixarà de tenir validesa. No obstant això, també es poden establir terminis més llargs, no lligats a una sola operació, per garantir pagaments en transaccions internacionals regulars.
- La seva concessió exigeix una anàlisi de l'ordenant, per comprovar la seva solvència i capacitat de pagament i reemborsament.

FINALITATS

Les garanties asseguren riscos d'impagament, però es poden emetre en supòsits diversos, lligades a situacions diferents dins de les transaccions internacionals.

En destaquem aquí diversos supòsits o finalitats (per sintetitzar, ens referim genèricament a importador i exportador, que inclouen els qui reben o presten serveis).

- *Pagament*. Són les garanties internacionals per excel·lència. Habitualment, l'ordenant és l'importador i el beneficiari l'exportador.

Allò que s'assegura és:

- L'obligació de pagar el preu en una operació de compravenda internacional o en qualsevol altra prestació de serveis.
- L'obligació de pagament d'una operació de crèdit concedida al beneficiari per una entitat d'un altre país.
- *Licitació*. Tenen com a objectiu garantir el compromís d'acceptació d'un contracte que s'hagi adjudicat a l'ordenant de la garantia en una licitació o concurs celebrat a un altre país.

La presentació al concurs suposa per a l'ordenant fer una oferta de compliment en determinades condicions i, si finalment se li adjudica l'operació, la seva no acceptació pot generar perjudicis econòmics al beneficiari.

Se sol determinar com un percentatge de l'import de l'operació licitada.

- *Compliment o correcta execució.* Permet que l'ordenant asseguri al beneficiari que respondrà dels danys que es derivin de l'incompliment de les seves obligacions contractuals. Són vàlides per a exportadors i importadors.

Amb freqüència les ordenen els qui participen en licitacions i perllonguen la garantia a possibles incompliments posteriors. També se solen fixar com a percentatge de l'operació licitada.

- *Reemborsament per bestretes.* En aquests supòsits, l'importador, en una operació de compravenda, s'assegura el reemborsament dels pagaments anticipats a l'exportador. L'ordenant és, per tant, l'exportador, i el beneficiari és l'importador. La presentació d'aquest tipus de garanties facilita l'obtenció de pagaments a compte per als exportadors.
- *Manteniment o funcionament correcte.* En aquests supòsits, la garantia té com a finalitat cobrir a l'importador davant possibles defectes o avaries en els equips (maquinària, informàtica, instal·lacions industrials...), adquirits durant un termini determinat. L'ordena l'exportador i, d'aquesta manera, cobreix el seu risc i reforça la seguretat que l'importador obtindrà la reparació inclosa en el període de garantia dels equips.
- Se sol fer coincidir el termini de la garantia bancària amb el de la garantia tècnica dels equips.

TIPUS DE GARANTIES

Hem vist els principals supòsits que poden originar la necessitat de sol·licitar garanties internacionals a les entitats de crèdit i, a continuació, s'exposen les característiques més destacades que defineixen algunes de les modalitats més habituals al mercat.

FIANCES

Una *fiança* és un contracte pel qual una persona (fiador) s'obliga a pagar un deute a una altra (creditor) en cas que un tercer (deutor avalat) incompleixi una obligació de pagament que tingui amb el creditor.

Les fiances són obligacions accessòries d'una obligació principal i subsidiàries (només s'executen en cas d'impagament de la principal).

Es pot formalitzar una fiança dins del contracte que genera l'obligació principal: en aquest cas, signaran deutor, creditor i fiador; o en un acord formalitzat a part: en aquest cas, no és necessari el consentiment del deutor i, fins i tot, es pot formalitzar com a aval només pel fiador.

El fiador queda obligat a pagar si el deutor incompleix la seva obligació de pagament.

Existeixen tres beneficis del fiador la renúncia dels quals solen exigir els creditors (generalment, entitats financeres) per acceptar les fiances en les seves operacions:

- *Ordre*. Permet que el fiador exigeixi al creditor que es dirigeixi primer contra els béns del deutor abans de fer-ho contra el fiador.
- *Excussió*. Permet que el fiador exigeixi al creditor que es dirigeixi primer al deutor i executi tots els seus béns (embargables) abans de reclamar l'execució de la fiança.
- *Divisió*. En cas que hi hagi cofiadors, permet que només es pugui reclamar a cadascun la part que li correspongui de l'obligació garantida.

La renúncia a aquests beneficis permet al creditor dirigir-se a qualsevol fiador en cas d'incompliment, sense necessitat d'executar primer béns del deutor, i fer-ho a qualsevol dels signants per tot el deute. Però, atès que l'obligació és subsidiària, no podrà reclamar als fiadors si no hi ha incompliment del deutor.

Les fiances són internacionals quan les parts tenen la seva residència en països diferents.

Existeixen unes regles uniformes per a les fiances contractuals (*Uniform Rules for Contract Bonds*, de 1993) promulgades per la CCI (publicació 524).

GARANTIES A PRIMER REQUERIMENT (INDEPENDENTS)

Una *garantia a primer requeriment* és un tipus de garantia independent mitjançant la qual una persona, el deutor d'una obligació, ordena a una altra, el garant, que, si ell incompleix la seva obligació, pagui al seu creditor (beneficiari) quan li notifiqui aquest incompliment.

Les garanties a primer requeriment:

- Són obligacions subsidiàries per al garant: només haurà de pagar si el deutor (ordenant de la garantia) incompleix la seva obligació.
- Són independents de l'obligació garantida, per la qual cosa podrien suposar un deure de pagar un import superior al de l'obligació i tenir un període diferent de vigència, si així s'ha pactat.
- S'executen amb la simple notificació de l'incompliment, si compleixen els requisits establerts.
- Impedeixen que el garant s'oposi a l'execució de la garantia i, per tant, al pagament, al·legant problemes en l'obligació principal. Només podrà al·legar arguments basats en la pròpia garantia (defectuosa notificació, termini caducat, etc.). Com a excepció, podrà oposar-se en cas de conducta maliciosa del creditor i en litigis judicials.
- Són garanties d'alt risc per a les entitats garants, per la qual cosa només s'han de concedir (a banda de l'anàlisi de risc del deutor) si es considera que hi ha moltes probabilitats que les notificacions del creditor responguin a la realitat.
- Impliquen el pagament ràpid per part del garant, un cop que s'hagi examinat la notificació i els documents annexos pactats, si es confirma que tot està en regla. Posteriorment, el garant podrà reclamar a l'ordenant el reemborsament de la suma satisfeta.
- Excepte pacte en contrari, són irrevocables.

Els avantatges principals són els següents:

- Ofereixen una garantia molt poderosa als creditors de les transaccions internacionals, perquè tenen tota la seguretat que, si tot està en regla, cobriran amb celeritat l'import del seu crèdit.
- Permeten transaccions que en un altre cas no es generarien, perquè dissipen la desconfiança dels exportadors.

- Faciliten als importadors la gestió de tresoreria: milloren la seva liquiditat perquè gràcies a la garantia poden aconseguir terminis més llargs de pagament.
- Simplifiquen l'operativa per a l'entitat garant que, a canvi d'assumir un alt risc, es pot oblidar d'examinar l'obligació que es garanteix i centrar-se en analitzar la capacitat de pagament i reemborsament de l'ordenant.

Els seus inconvenients són, òbviament, l'alt risc que suposen per al garant, que no pot oposar arguments basats en problemes de l'obligació principal, i les possibilitats de frau per part de creditors que en vulguin aprofitar-se (presentant notificacions correctes sobre incompliments inexistents).

Existeixen unes regles uniformes relatives a les garanties a primer requeriment (*Uniform Rules for Demand Guarantees-URDG*) de la Cambra de Comerç Internacional (CCI). L'última revisió, les anomenades URDG 758, va entrar en vigor el juliol del 2010 substituint les regles URDG 458.

Aquestes normes actualitzades tracten de precisar, aclarir i completar la regulació d'aquest tipus de garanties.

Alguns punts que es poden destacar són els següents:

- Presenten les definicions en un article únic, com en les UCP dels crèdits documentaris.
- Exclouen *algunes referències imprecises (com ara temps raonable o cura raonable)* per marcar terminis concrets (en revisions, suspensions, pròrrogues...).
- Concreten més la regulació de les contragaranties i hi apliquen alguns dels aspectes de la regulació de les garanties.
- Fan algunes consideracions sobre la utilització de divises substitutòries.
- Completen les referències a la finalització de les garanties sense venciment concret: per exemple, es concreta que si no s'indica un venciment, la garantia s'extingirà als 3 anys de la seva emissió.
- Estableixen la irrevocabilitat de les garanties.
- Indiquen que les modificacions no es poden imposar al beneficiari, que les pot rebutjar en qualsevol moment (inclòs el moment del requeriment de pagament) i que no poden contenir la condició que entraran en vigor tret que siguin rebutjades en un temps determinat.

- Indiquen que els documents es poden establir en formats electrònics.
- Indiquen que el garant haurà de determinar el compliment d'un requeriment dins dels cinc dies hàbils posteriors a la seva presentació completa. Si el requeriment és conforme, el garant haurà de pagar.
- Indiquen que si l'activitat del garant s'interromp per causes alienes a la seva voluntat (força major), la garantia quedarà prorrogada durant 30 dies naturals a partir del seu venciment.
- Estableixen algunes indicacions sobre la transferència de les garanties (no extensibles a les contragaranties).

CARTES DE CRÈDIT CONTINGENTS (STAND BY)

Una *carta de crèdit contingent* o *carta stand by* és un acord pel qual una entitat bancària (emissor), per instruccions d'una persona (ordenant), es compromet a fer un pagament a un tercer (beneficiari) o a acceptar efectes lliurats per aquest, contra el lliurament de determinats documents, si es compleixen certs requisits.

Expressat de manera més sintètica, són crèdits documentaris amb funció de garantia, amb els quals es poden complir les mateixes funcions que amb les garanties a primer requeriment.

A diferència dels crèdits documentaris ordinaris, en les cartes stand by el pagament per l'entitat emissora (i garant) es produeix si hi ha un incompliment de l'ordenant (la notificació, que pot portar o no documents annexos, és indicativa d'incompliment), mentre que en els ordinaris es fa a partir del compliment que es presumeix pel lliurament correcte que fa el beneficiari de tots els documents.

Aquest tipus de garanties són molt freqüents en el tràfic comercial internacional, especialment en operacions realitzades als EUA.

La seva operativa és similar a la dels crèdits documentaris, però inclouen que les promeses de pagament de l'entitat sempre han de ser irrevocables.

En tot cas, però, són garanties en les quals l'entitat emissora (i les col·laboradores, si s'escau) només examinen documentació, sense preocupar-se de les mercaderies.

Alguns documents que se solen exigir per decidir el pagament són un escrit o requeriment del beneficiari informant de l'incompliment, la factura impagada i el

document d'embarcament que informi de l'enviament de la mercaderia. En tot cas, no s'hauran d'examinar més documents que els previstos en la carta de crèdit.

Els avantatges d'aquest tipus de garanties són similars als que aporten els crèdits documentaris ordinaris: simplifiquen tràmits perquè se substitueix l'examen de la mercaderia per la de documents. El perill més gran que comporten és el frau documental o, almenys, les possibles discordances entre allò que indiquen els documents i la realitat, si no pot ser apreciat per l'entitat emissora.

Les cartes stand by tenen en comú amb les garanties a primer requeriment la seva independència de l'obligació que garanteixen, per la qual cosa l'entitat emissora no podrà argumentar problemes d'aquesta obligació per evitar el pagament, només es podran al·legar defectes en la presentació dels documents.

La seva regulació internacional principal són les regles i usos uniformes relatius als crèdits documentaris (de l'any 2007), i els usos internacionals relatius als crèdits contingents (International Standby Practices, de l'any 1998): totes dues són normes de la Cambra de Comerç internacional CCI (publicacions 600 i 590).

CARTES DE PATROCINI (COMFORT LETTERS)

Una *carta de patrocini (comfort letter)* és un document en el qual una empresa (societat matriu) declara a una entitat de crèdit el seu compromís de donar suport a una de les seves filials, a la qual aquesta entitat estudia concedir o renovar una operació de crèdit. També la pot emetre una entitat de crèdit a favor d'un dels seus clients davant altres persones.

Per tant, no es tracta d'una garantia considerada estrictament, perquè només es declara un suport o la certesa que el patrocinat està en condicions de complir amb l'obligació que assumiria. Per tant, no atorguen a l'entitat de crèdit la força per reclamar el pagament a la societat patrocinadora.

Cal distingir entre cartes de patrocini febles i fortes:

- *Febles.* No contenen compromisos que vinculin a la societat patrocinadora. En aquest tipus de documents s'expressa el convenciment que la patrocinada complirà amb la seva obligació, que és solvent i no té problemes econòmics, que està ben gestionada i administrada, etc. De vegades s'informa del percentatge de participació de la societat matriu.
- *Fortes.* Inclouen, a més d'informacions i opinions com les indicades per a les febles, algun tipus de compromís de l'empresa patrocinadora: compromís de

mantenir o augmentar la participació en la filial; de fer el possible per mantenir la solvència de la filial; de controlar de prop la gestió i l'administració; i de fer tot el possible perquè no es produeixi cap incompliment.

En les cartes de patrocini fortes hi ha compromisos exigibles i, per tant, el seu incompliment pot donar lloc a algun tipus de responsabilitat contractual, però en cap cas arriben a incloure una promesa de pagament en cas d'incompliment que sigui exigible per l'entitat de crèdit.

El que està en joc, per tant, és:

- La imatge de la societat emissora (patrocinadora).
- La creació d'antecedents de poca serietat respecte als compromisos assumits per la patrocinadora.

CONTRAGARANTIES

En general, el terme "contragarantia" designa tota garantia, fiança o altre tipus de compromís de pagament del contragarant, sigui quin sigui el seu nom o descripció, que s'hagi donat per escrit per al pagament de diners al garant a la seva presentació, de conformitat amb els termes del compromís d'un requeriment escrit de pagament i altres documents especificats en la contragarantia que aparentment siguin conformes als termes de la contragarantia.

En el comerç internacional, les contragaranties són un instrument que s'utilitza quan el beneficiari d'una garantia no coneix suficientment a l'entitat garant estrangera que l'ha d'emetre i exigeix que sigui emesa per una entitat del seu propi país.

El procés de l'operació consisteix en què una entitat d'un país (contragarant) emet una contragarantia a favor d'una altra entitat financera d'un altre país (garant) i li sol·licita que, al seu torn, emeti amb els mateixos termes i condicions una garantia a favor del beneficiari.

En cas que s'incompleixi l'obligació coberta per la garantia, el beneficiari executarà la garantia per obtenir el cobrament de l'entitat garant. Al seu torn, i al mateix temps, l'entitat garant executarà la contragarantia per obtenir el cobrament de l'entitat contragarant.

Les contragaranties són, per la seva naturalesa, independents de la garantia a la qual es refereixen, així com de tots els contractes de base, i els contragarants no queden de cap manera afectats o obligats per aquestes garanties o contractes.

Les contragaranties estan regulades per les *Regles Uniformes relatives a les garanties a primer requeriment* (URDG 758) de la CCI en vigor des de l'1 de juliol del 2010.

Fins a aquí hem vist els diferents tipus de mitjans de pagament utilitzats preferentment en el comerç internacional.

